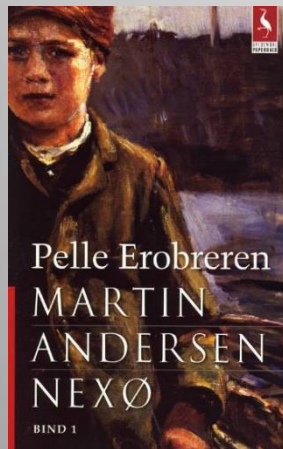
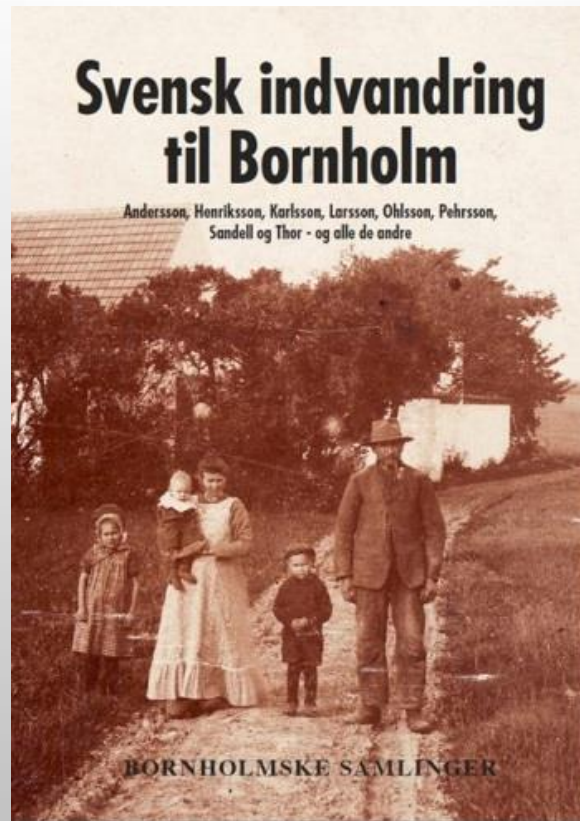

Svensk
indvandring
til
Bornholm
1850-1920

1906

2013

Kirkens
Dagligstue
Præstegårdsladen
5. Marts
2015

1987

ved Henning Bender,

Leder af Det danske Udvandrerarkiv, 1989-2008

Stadsarkivar, Aalborg Stadsarkiv, 1974-2008

Direktør Bornholms Forskningscenter/CRT 2000-2002

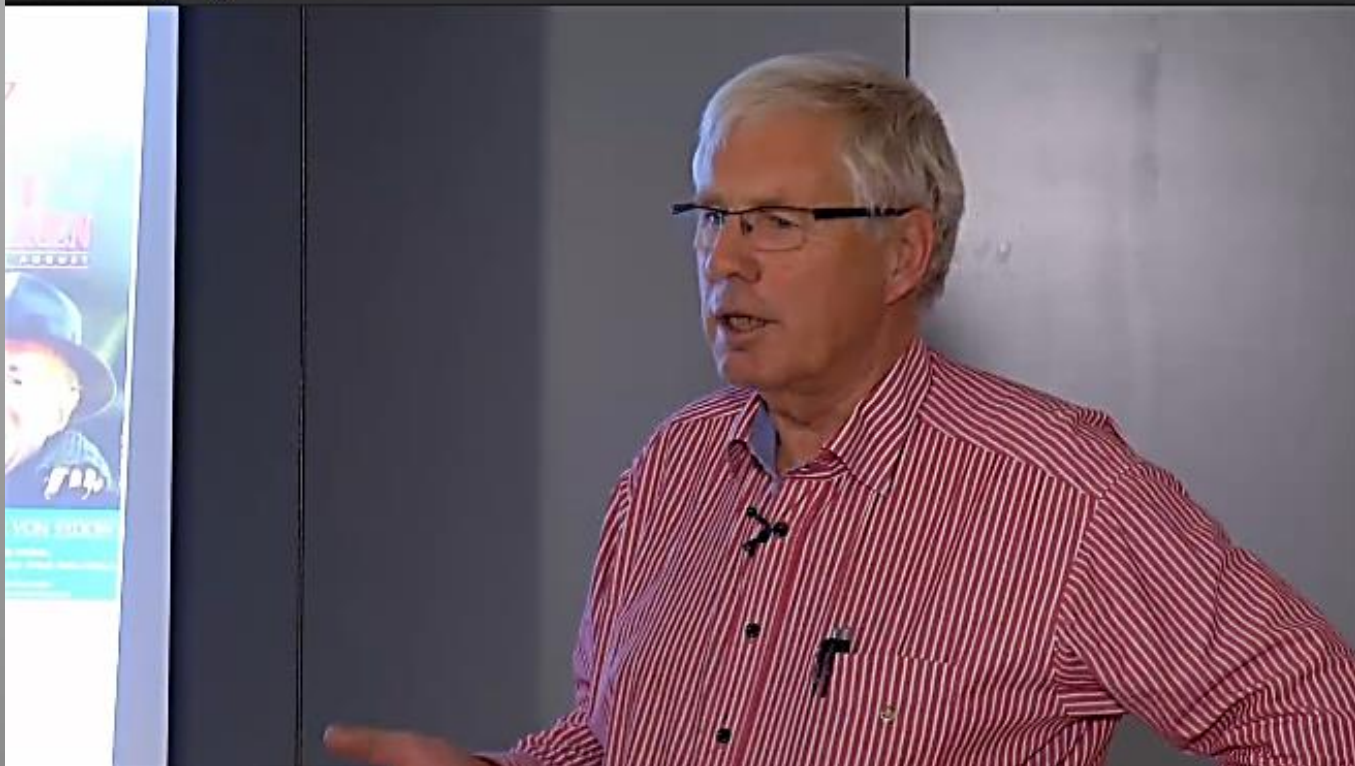
Fra 2008 pensionist –Kirsebærhaven 3, Snogebæk, 3730 Nexø

hbender@mail.dk

<http://henningbender-dk>

Du er her: TV2 Bornholm > Net TV

NetTV - programmer

Månedens foredrag: Henning Bender: lørdag 29.11.14

Svensk indvandring til Bornholm.

Nyheder

◀ Programmer

Events

<http://www.tv2bornholm.dk/net-tv.aspx?area=Programmer&program=kultur&videoID=198492>

Släktband

Alla avsnitt

Om...

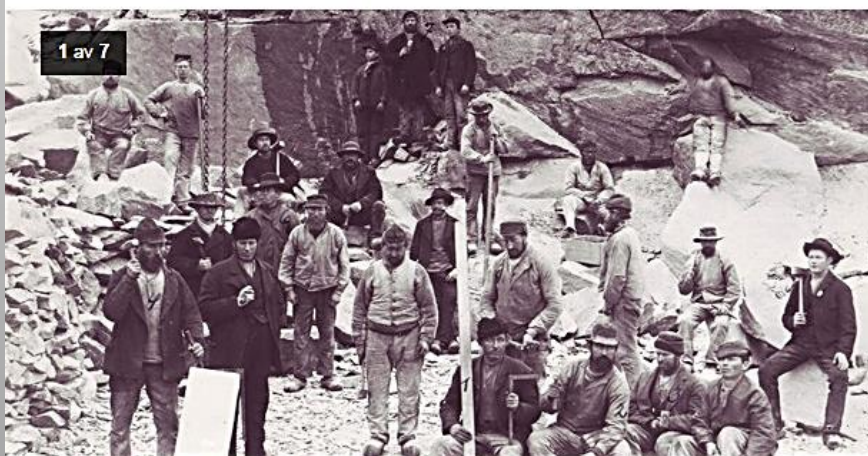
Kontakt

Textarkiv

Säsong 13 - Hinder och motstånd

Hårt arbete på andra sidan sundet

Sändes måndag 9 februari kl 10:35

1 av 7

Svenska arbetare i danskt stenbrott. Foto: Bornholms museum

Under andra halvan av 1800-talet och fram till första världskriget var det många svenskar som emigrerade. De flesta tog sig till Amerika, men ett annat stort invandrarland som låg betydligt mycket närmare var Danmark.

➔ DELA

Man räknar med att runt 100 000 svenskar slog sig ner i grannlandet. Men där möttes de

▶ LYSSNA (24 MIN)

⬇ LADDA NER (24 MIN, MP3)

<http://henningbender.dk>

Velkomst

Foredrag

Bøger og artikler

Books in English

Links

CV

Kontakt

Henning Bender

Mag.art. historie, Kbhvn. Uni. 1972
Stadsarkivar i Aalborg 1974-2008
Leder af Udvandrerarkivet 1989- 2008

Afholder foredrag og skriver artikler og bøger om dansk oversøisk udvandring fra alle danske regioner/lokalområder, svensk indvandring til Danmark, samt foto- og industrihistorie med særligt fokus på perioden 1840-1940

Velkomst

Foredrag

Bøger og artikler

Books in English

Links

CV

Kontakt

KOMMENDE FOREDRAG

- Mandag 02.11.2015** Udvandringen fra Nordjylland Slægt-Aalborg, Folkeuniversitet, Badehusvej 5, kl. 19-21
- Torsdag 17.09.2015** Den oversøiske udvandring fra Sydsjælland DIS-Næstved, Parkvej 109, kl. 19-21:30
- Tirsdag 08.09.2015** Oversøisk udvandring fra Himmerland 1850-1914 Rebildcentret, Røde Møllevej 4, Gravlev kl. 19 -21
- Mandag 20.04.2015** Udvandringen fra Bornholm 1850-1914, Lille Torv 8, Rønne, klokken 12:00-15:30
- Tirsdag 14.04.2015** Da verden åbnede sig. Oversøisk udvandring DM, Senior-Øst, Frederiksberg 14:00-16:30
- Torsdag 26.03.2015** Den svenske indvandring til Bornholm Sagavej 5, Rønne 14:30-16:30
- Torsdag 05.03.2015** Svenske indvandrere, Præstegårdsladen, Rønne klokken 14-16

AFHOLDTE FOREDRAG

- 10.02.2015 Den svenske indvandring Kannikegård, Aakirkeby
- 09.02.2015 Hårt arbejde i Danmark, Sveriges Radio P.1, Slæktband
- 31.01.2015 Den oversøiske udvandring fra Løkken, Løkken Bibliotek
- 29.12.2014 Amerikavästar i Danmark. Sveriges Radio 1, Slæktband
- 29.11.2014 Svensk indvandring TV2Bornholm
- 13.10.2014 Svenske indvandrere Inner Wheel, Rønne
- 09.10.2014 Udvandringen fra Harte, Kolding og Danmark, Harte
- 08.10.2014 Udvandrerne fra Østjylland til USA, Vejlbjby-Risskov
- 25.09.2014 Udvandringen fra Horsens og Danmark Horsens
- 08.09.2014 Svensk indvandring til Danmark, Østermarie
- 04.09.2014 Udvandringen fra Nordjylland, Markuskirken, Aalborg
- 23.08.2014 Malmøhus, Malmøhus, Malmø
- 23.06.2014 Båltale Snogebæk, , Båtpladsen ved havnen
- 03.05.2014 Østerlen-udflugt, Bornholms Historiske Samfund,
- 30.04.2014 Den svenske indvandring til Bornholm Nexø Rotary
- 23.04.2014 Den bornholmske ud- og indvandring Rønne STX
- 08.04.2014 Den oversøiske udvandring fra Bornholm, Aakirkeby
- 12.03.2014 Svensk indvandring til Bornholm 1850-1920

Henning Bender

Bøger og artikler / Svensk indvandring til Danmark

Svensk indvandring til Danmark

43) **Svenske udvandrere via Danmark 1868-1904**, i Kulturhistorisk Samarbejde omkring Øresund, Farum 1998

(56) **Svenska utvandrare via Danmark 1868-1909**, i "Med Malmö i Minnet". almö Stadsarkiv 100 år, p 84-96, 2003, ISBN 91-971637-2-4

79) **Indvandringen fra de skånske landsdele og Småland til Bornholm. 1850-1920**, Den "glemte indvandring" og internettet. Ale, Historisk Tidskrift för Skåne, Halland och Blekinge, nr. 3, p 1-25. 2012 (Lund 2012).ISSN 0345-0708 English summary - The great immigration Wave from Sweden to Denmark 1850-1920.

82) **Svensk indvandring til Bornholm 1850-1920 Bornholmske Samlinger 2013**, s. 10-55, ISBN 978-87-87042-33-8 ISSN 0084-7976

BB) **Birgit Bender: Indflyttede svenskere på Bornholm 1901, et øjebliksbillede. Bornholmske Samlinger 2013**, s. 56-79

ISBN 978-87-87042-33-8 ISSN 0084-7976

Dansk oversøisk udvandring fra byer, amter og landsdele

Dansk Udvandring til USA, Canada, New Zealand

Svensk indvandring til Danmark

Det danske Udvandrerarkiv

Emigrationsdatabase

Fotohistorie - Heinrich Tönnies

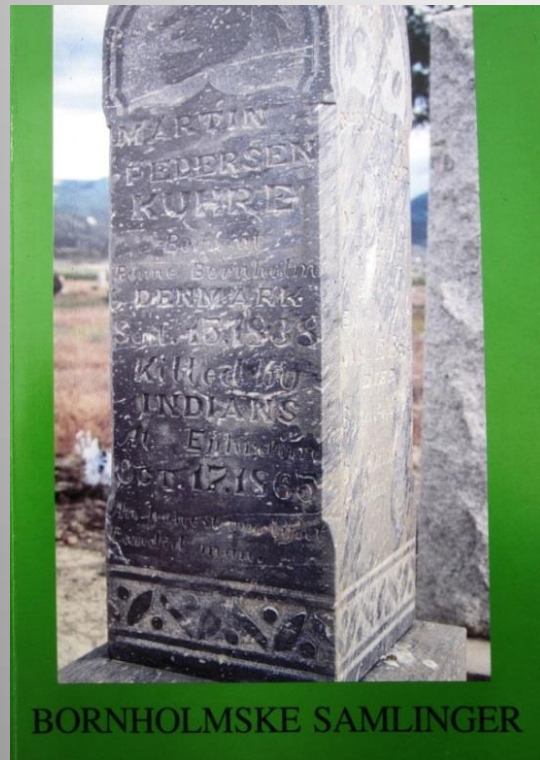
Industri- og Aalborgshistorie

Arkivistik og arkiver

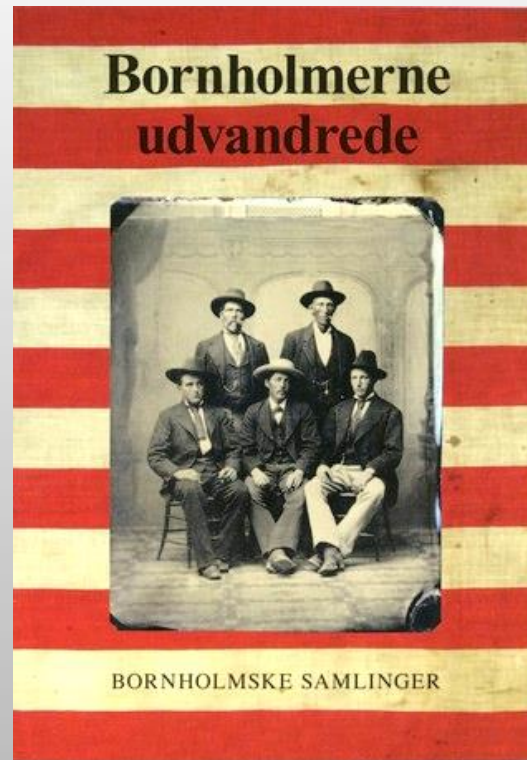

Bornholmske Samlinger Om ud- og indvandring

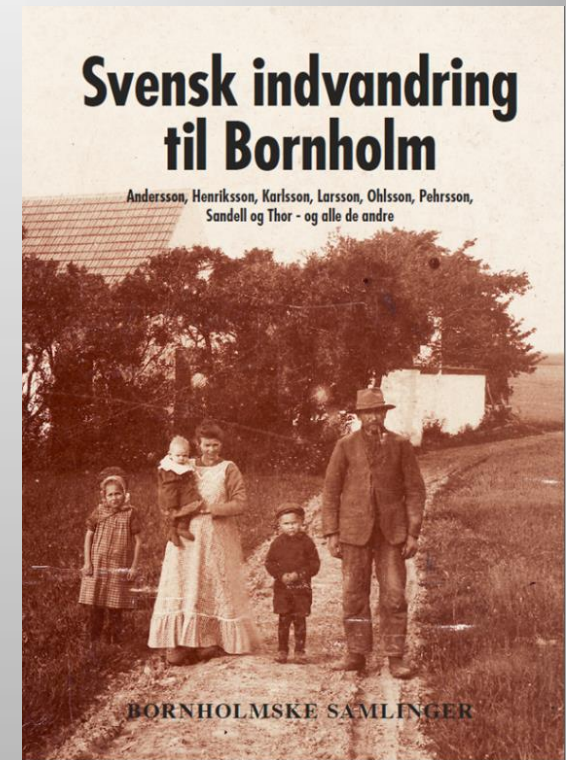
2000

2011

2013

↑ 1901: En ung befolkning > 40.000

↓ 2014: En gammel befolkning < 40.000

1852-1940 **Udvandrere** næsten 9.000 bornholmere – 2/3 unge mænd – det giver kvindeoverskud på øen

1840-1940 **Indvandrere** næsten 6.000 svenskere – 2/3 unge mænd - det nedbringer kvindeoverskuddet på øen.

HVORFOR SKRIVE SÅ MANGE BØGER OG HOLDE SÅ MANGE FOREDRAG OM UD- OG INDVANDRING?

- **Fordi der næppe findes mange danske familier der IKKE har ind- eller udvandrede familiemedlemmer nogle generationer tilbage. I årene 1850-1920 udvandrede 400.000, mens 150.000 indvandrede (ud af en befolkning på o. 2 millioner).**
- **DANMARK VAR ET UDVANDRINGSLAND INDTIL 1970!**
- **ALLERFLEST UD- og INDVANDREDE FRA BORNHOLM med 9.000 ud og 6.000 ind ud af en befolkning på 35-40.000**
- **JEG ØNSKER DERFOR AT FORTÆLLE HISTORIEN OM DEN FØRSTE STORE BØLGE AF INDVANDRERE TIL DANMARK NOGENSINDE OG OM HVORDAN DE SÆRLIGT PÅVIRKEDE BORNHOLM**
- **Hvorfra? Hvornår? Hvor mange? Hvorfor? Konsekvenser?**

Fotograf
Henning Bender

fra København
Men som har 3
børnebørn
hvis tip-tip
oldefar
kom til Allinge
på Bornholm i
1888 fra
Løderup mellem
Ystad og
Simrishamn

*Folk af svensk
afstamning i
Snogebæk*

Kenn Erik Bech

Hvis oldemormor
Johanna Thor
kom til Poulsker
1892 fra Tomelilla i
Tryde sogn,

Melvin Pedersen

Hvis farfar
Nils Pehrsson
i 1871 kom til
Snogebæk
fra Ullstorp sogn
ved Tomelilla

Birgit Bender

fra Mortorp sogn
ved Kalmar der
kom til Svaneke
2000 og Snogebæk
2008

Här gick en plan ut på, att Nils på a arbeide kikkede, så levebrødet for de familie var stabil. Nils og Karoline, far og hustru sammen med Karolines indbrød, der ikke alene kunne give livet til en familie. Nu var de jo uanset havde fast arbejde, fik peng a række.

Pehrsson, N. 1858 i Ullstorp i Skåne, og hustru Karoline Andree Pehr, f. 1858, fra Nørrevej 13 i Slagelse. Her gift 1877. Foto given af Melvin Pedersen, mellem 1906 og 1947.

På 1870-talet flyttade Nils Pehrsson från Ullstorp till Bornholm. Nu har hans barnbarn Melvin Pedersen (till vänster) skrivit hans berättelse. Via släktforskningen har han även hittat sin släkting Bertåke Holm i Ystad.

FOTO: SPRISSE NILSSON

Svenskar på Bornholm skildras i ny bok

Örum. Nils Pehrsson från Ullstorp var av de tusentals svenskar som bosatte sig på Bornholm i slutet av 1800-talet. Nu har barnbarnet Melvin Pedersen skrivit sin farfars historia. Berättelsen finns med i en bok om svenskar på Bornholm som i dag börjar säljas i bokhandeln i Ystad.

Melvin Pedersen, 78 år är heldansk, född på Bornholm och bosatt i Köpenhamn sedan många år. Men samtidigt är han lite skånsk. De skånska ränderna går liksom inte riktigt ur.

– Jag har skånskt blod i mina ådror, säger han och skrattar.

För tio år sedan reste han till Spjutstorp för att söka efter sina rötter. På kyrkogården träffade han en man med efternamnet Persson. Det visade sig snart att de båda var släkt och via den kontakten träffade Melvin Pedersen så småningom Bertåke Holm från Ystad.

– Min mormor var nästkusin med Melvin, förklarar Bertåke Holm.

Numera har de båda männen ofta kontakt. När Melvin Pedersen passerar Ystad på väg till sommar-

”Nu firar vi också att boken om svenskarna på Bornholm kommit ut.”

Bertåke Holm

stugan intill farfars gård på Bornholm tittar han ofta in till släktingarna i Ystad. I helgen träffades de för att äta julbord tillsammans med övriga släkt på Örums Nygård.

– Nu firar vi också att boken om svenskarna på Bornholm kommit ut, säger Bertåke Holm.

Släktingars berättelser

Boken är utgiven av den historiska föreningen på Bornholm. Med statistik över utvandrade svenskar, men framför allt med

släktingars berättelser och gamla fotografier skildras 14 skåningars nya liv på Bornholm. En av berättelserna har Melvin Pedersen skrivit och den handlar om hans farfar Nils Pehrsson som kom som säsongarbetare till Bornholm på 1870-talet och blev kvar.

Pelle Erövraren

Berättelsen om Nils Pehrsson har ganska lite att göra med den om Pelle Erövraren, som skildrats i en bok av Martin Andersen Nexø och i en film av Bille August. I den berättelsen utvandrar skåningarna grund av fattigdom. Nils Pehrsson flyttade efter en familjefejd.

– Han hade pengar, köpte gården Godthaab och blev en drivande kraft på ön, berättar Melvin Pedersen, vars morfar också kom från Skåne.

Nils Pehrsson var bland annat med och planterade talkskog och för att stoppa sandflykten på Due odde.

I dag börjar Ystad bokhandel sälja den danska boken om svenskarna på Bornholm.

CECILIA BILLGREN

cecilia.billgren@ystadsallehandla.se

”Godthaab”
overtages 1885,
sælges 1972
Nils Pehrsson 1855-
1932; Aage
Pedersen 1905-1996

Database over indfødsretstildelinger 1776 - 1960

Udfyld et eller flere af felterne

Efternavn: Fornavn:

Bopæl: Erhverv:

Fødelokalitet: Fødeland:

1 post(er) fundet

Efternavn:	Grönvall	Fornavn:	August
Erhverv:	Smedesvend	Fødelokalitet:	Löderup
Føderejon:	Kristianstads Län	Fødeland:	Sverige
Fødselsår:	1865	I DK fra:	1888
Bopæl, lokalitet:	Allinge	Amt, region:	Bornholms Amt
Lov af:	13 03 1908	Tillæg:	A
Løbenr:	91		

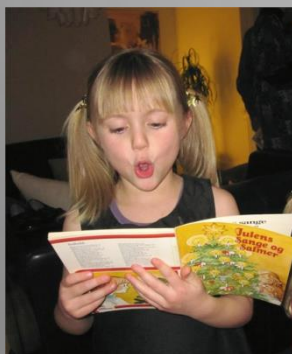
Olsker

	ID	Efternavn	Fornavn	Fødested	Fødelen	Fødselsd...	Vi...	Vielsessted	Vielsesdato	Dødsdato	Dødssted	Afgangsdato...	Stilling	Bopæl
	368	Grönvall	Elna Håkansdotter	Onslunda	Kristianstad	1862-01-07	B	Rønne Rådhus	1889-11-26	1930-08-09	Sct. Elisabeth	22-06-1883	Hustru	Lillegade
	371	Grönvall	Botilla Håkansdotter	Onslunda	Kristianstad	1858-12-27	B	Rønne Rådhus	1890-11-14	1924-11-28	Langelinie 36	22-06-1883	Hustru	Langelin
	770	Grönvall	August Jonas	Löderup	Kristianstad	1865-07-05	B	Allinge Rådhus	1907-01-05	1939-01-16	"Lillebo", 18.		Smed. Enk	"Lillebo"
	1279	Grönvall	Anders	Löderup	Malmöhus l	1858-06-24	K	Skt. Klemens K	1883-08-25	1932-09-30	46. slg. Boesø	18-07-1883	Husmand	46. slg. B
	1357	Grönvall	Hanna	Hagestad, Lø	Malmöhus l	1868-05-17	K	Skt. Klemens K	1893-11-29	1951-07-05	Amtssygehus	14-03-1890	Hustru	"Splitsko
	2646	Grönvall	Löns Håkansson	Onslunda	Kristianstad	1848-12-30	K	Skt. Knuds Kirk	1879-02-14	1918-05-24	Lille Søctræd		Ehvf. ekibsf	Lille Søct
	3399	Grönvall	August Jonas	Löderup	Kristianstad	1865-07-05	K	Sverige		1939-01-16	"Lillebo", 18.		Smed	"Lillebo"
	3400	Grönvall	Emil Valdemar	Löderup	Kristianstad					1894-08-24	Strandgade 3		Søn	Strandga
	4012	Grönvall	Oskar	Löderup	Kristianstad	1888-01-31							Søn	Strandga
	4470	Grönvall	Bengta				K	Sverige		1877-07-23	Nexø, hos sø		Hustru	Vranarp,

Bornholm, Nørre, Klemensker, 125, FT-1890, August Grönvall 24 Gift Husfader smed, Löderup Sverrig Kjerstin Grönvald Åkesson 23 Gift Husmoder Sverrig Albert Grönvald 2 - Barn Allinge

- Petter Grönvall 1625-1699 S. Melby 8tip
- Måns Grönvall 1695-1740 S. Melby 7tip
- Lars Grönvall 1720-1799 Sankt Olof 6tip
- Måns Grönvall 1756-1799 Sankt Olof 5tip
- Johan Grönvall 1794-1888 Rörum 4tip
- Jonas Grönvall 1829-1905, Löderup 3tip
- UDVANDRET TIL BORNHOLM 1888
- August Jonas Grönvall 1865-1939, Olsker 2tip
- Albert Sigfred Grönvall 1890-1968, Østermarie 1xtip
- Hans Albert Grönvall 1920-1994, Pedersker olde
- Anne Birgitte Grönvall født 1954- bedste
- UDVANDRET TIL SJÆLLAND 1982
- Dorte Grönvall Bender født i Roskilde 1983- (Gift med Paul Bender født Aalborg 1975-)
- Mine "Bornholmske" Børnebørn i Borup:
- Olivia Grönvall Bender 2006-
- Alberte Grönvall Bender 2008-
- Alma Grönvall Bender 2012-

Olivia

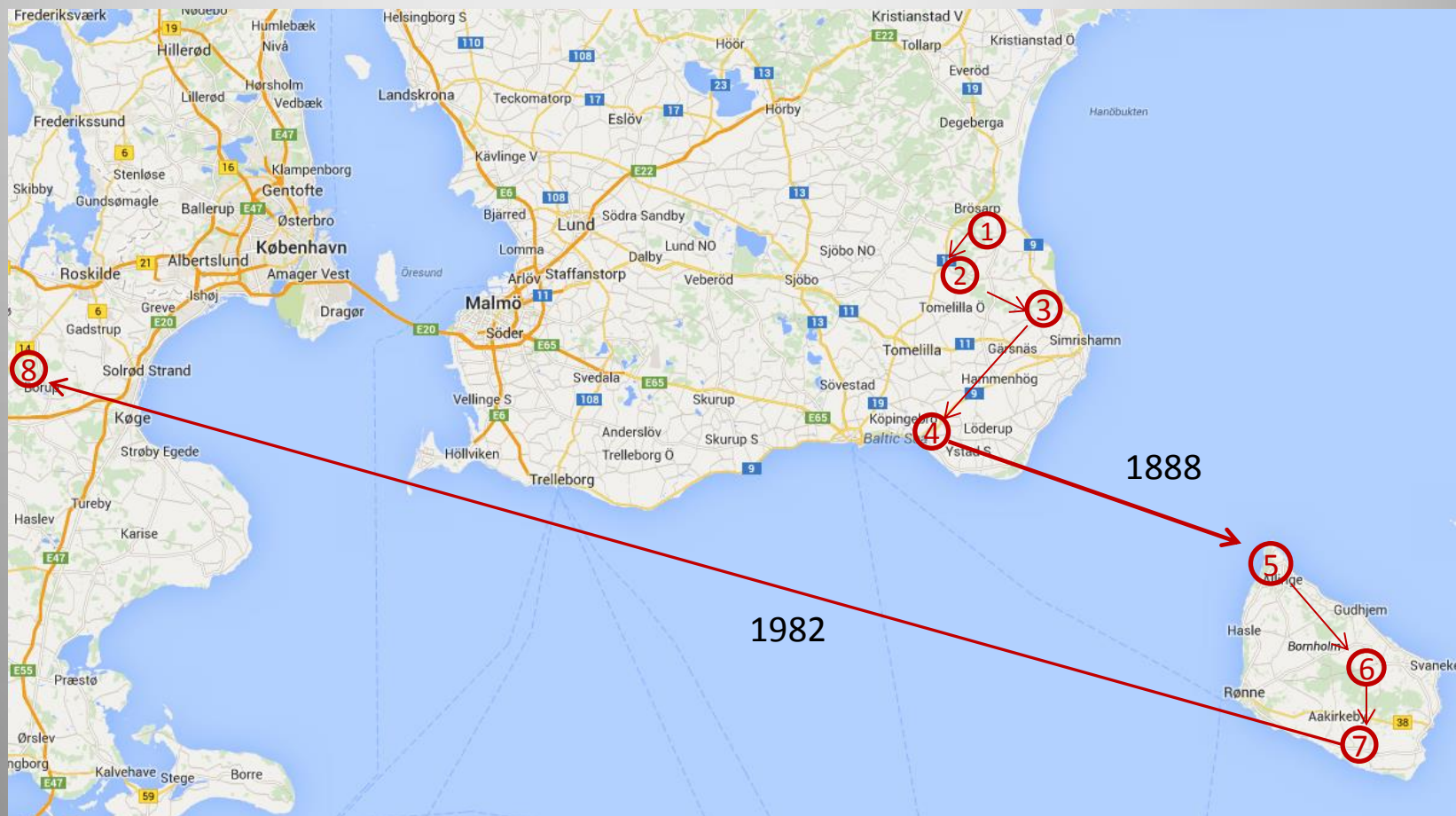
Alberte

Alma

Grønvall-familien 1625-2015

1. Melby 1625-1720; 2. St Olof 1720-1794; 3. Rørum 1794-1829; 4. Løderup 1829-1888
5. Allinge 1888-1939; 6. Ny Sverrig, Østermarie 1939-1968. 7. Pedersker 1920-1994; 8. Borup

Samtidig statistik
om
svensk indvandring

Statistik mens indvandringen foregik

Statens Statistiske Bureau, Statistisk Tabelværk, femte række, Litra A Nr. 4, Folketællingen i Kongeriget Danmark den 1. februar 1901, Anden del, Den Fremmedfødte Befolkning, side 7*-10*, samt Tabel 1, Befolkningens Fødested, side 2-5. København 1904

Professor, i statistik og nationaløkonomi, finans minister

William Scharling
(1837-1911)

Danmarks Statistik af V. Falbe-Hansen og William Scharling, bind 1, side 486-489 Indvandringen til Danmark, København 1885. "*det er fornemmelig fra Sverige, at det stigende antal af Fremmede hidrører*"

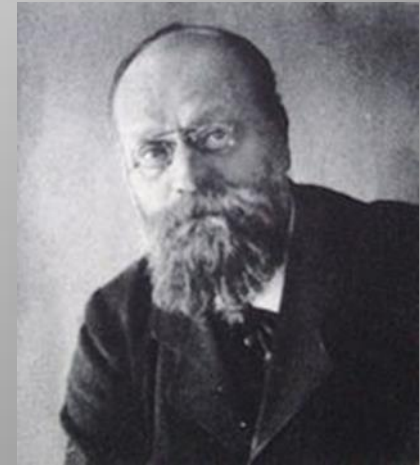
Gustav Sundbärg , Emigrationsutredningen (1907-1914), bilag 3, 4, 16 og 20: Svenskarna i Utlandet , side 74-88, Danmark (1910).

<http://www.ub.gu.se/sok/ebok/egna/textarkiv/emigrationsutredningen>

Scharling og Sundbärg er ganske enige om årsagerne Bedre lønninger, boliger, realløn i Danmark end i Sverige frem til 1890'erne – der nævnes op til en dobbelt så god realløn.

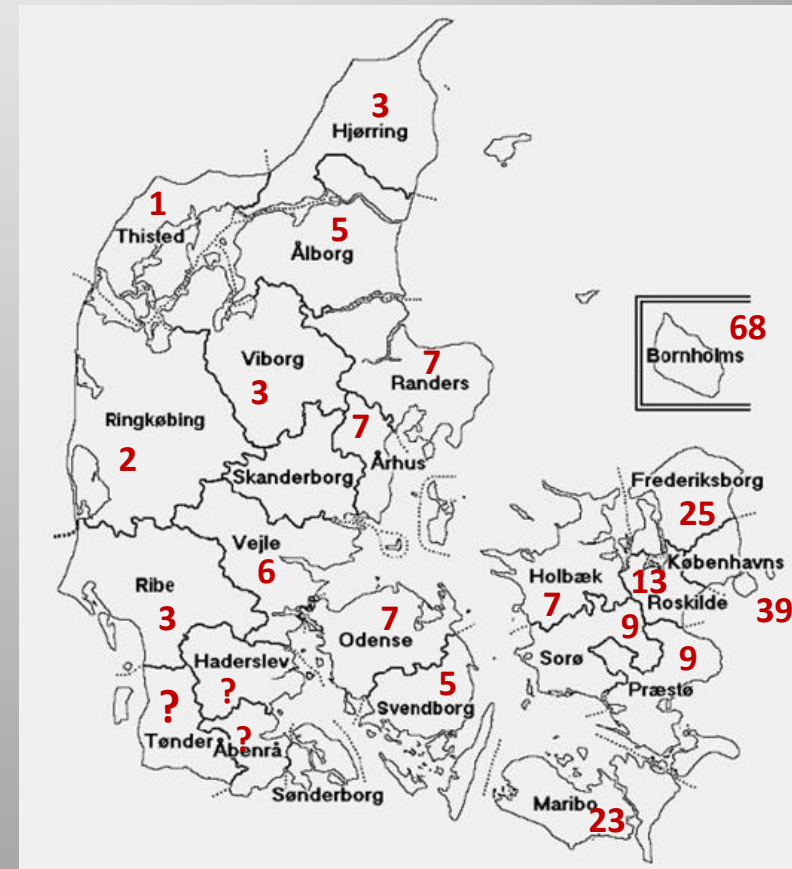
Andreas Michael Koefoed
(1867 i Rønne – 1940 i København) var chef for statistisk bureau, skattedirektør og finansminister, nationaløkonom

Axel Gustav Sundbärg, född 1857 i [Leksand](#) i [Dalarna](#), död 1914 i [Stockholm](#)

AMT	Befolkning	Svenskfødte	%	Af alle udlænd.
København	370.574	15.308	4,13	62,7
Købeh amt	119.596	3.865	3,23	61,2
Roskilde	43.706	558	1,28	70,8
Frederiksborg	86.391	2.162	2,50	64,2
Holbæk	96.703	661	0,68	72,4
Sorø	92.566	794	0,86	66,9
Præstø	101.349	889	0,88	74,0
BORNHOLM	40.899	2.579	6,79	93,9
Maribo	101.615	2.348	2,31	81,9
Svendborg	125.799	670	0,53	55,6
Odense	147.146	1.007	0,68	50,8
Vejle	118.154	689	0,58	41,3
Aarhus	181.738	1.245	0,69	49,4
Randers	115.898	845	0,73	60,8
Aalborg	125.787	684	0,54	48,1
Hjørring	117.728	361	0,31	47,2
Thisted	70.811	99	0,14	35,9
Viborg	104.970	335	0,32	56,9
Ringkøbing	109.996	200	0,18	42,6
Ribe	86.925	241	0,28	19,3
IALT	2.355.421	35.540	1,51	63,1

Svenskfødte pr. 1000
13. folketælling
Danmark
1.2.1901

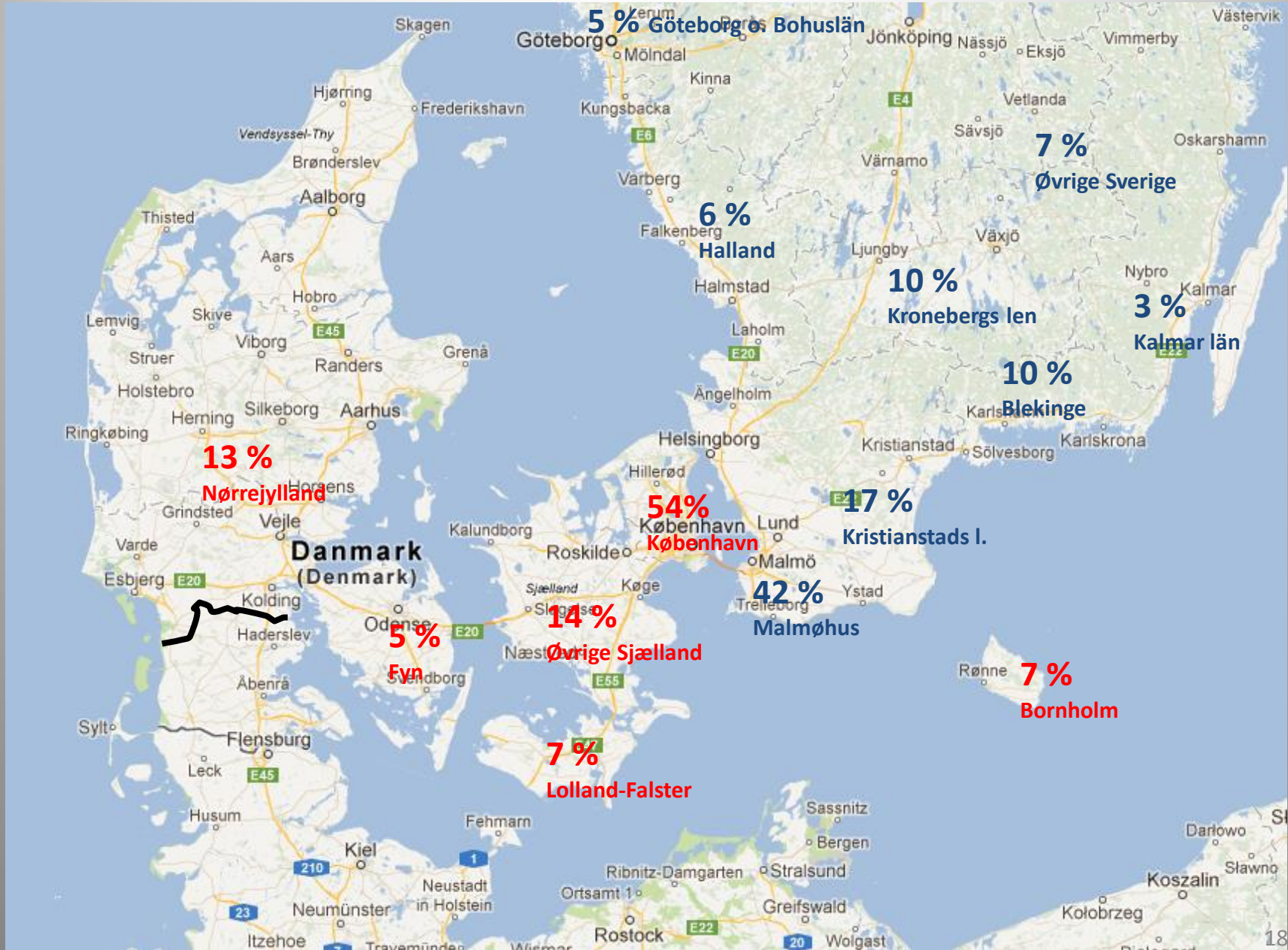

Bornholms befolkning og Svensk indvandring

	1845-1890 og 1921 fra www.ddd.dda.dk					1901 fra folketælling			
Folketælling	1845	1850	1855	1860	1870	1880	1890	1901	1921
Bornholm i alt	26.546	27.212	28.949	29.304	31.894	35.364	38.761	40.889	44.426
Svenskfødte	50	188	319	360	826	2.016	2.916	2.594	1.661
Svenskfødte %	0,2 %	0,7 %	1,1 %	1,2 %	2,6 %	5,7 %	7,5 %	6,3 %	3,7 %
Danmark i alt	1.356.877	1.414.648	1.507.222	1.608.362	1.784.741	1.969.039	2.172.380	2.355.542	3.267.831
Svenskfødte		3.920		8.253	15.388	24.148	33.802	35.555	
Svenskfødte %		0,3 %		0,5 %	0,9 %	1,2 %	1,6 %	1,5 %	
Bornholm/Dk	2,0 %	1,9 %	1,9 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,7 %	1,4 %

1. oktober 2014: 39.974 af 5.655.750 er 0,70 % af landets befolkning. Havde vi fulgt befolkningsudviklingen for Danmark fra 1845 skulle der have været 113.120 på Bornholm

% af 35.555 Svenskfødte i Danmark Folketælling 1901
% af 82.843 Flytninger fra Sverige til Danmark 1851-1910

Hvor ved vi det fra?

De spredte kilder.

Fotografier

Personlige papirer

Erindringer

Traditioner

Problemet med identificering af svenske indvandrere på fotografier

Anders Hansson, fotograferet i 1872-1873 i *Ystad* af *E. Agerbunden* (atelier 1871-1909), er født i Løderup 1845, rejser til Ystad 1872 og fra Ystad til Rønne i 1873, gifter sig i Rønne 1874 og døde 1924. **MEN, MEN** – det er en anden Anders Hansson – født 1850!!!
Skriver oldebarnet Preben Hansen, Rønne

K. N. 62 ⁴³⁶ / 1807 ^{3/9}

1. Nr 43 Flyttningsbewis. (Sol. 125')

2. *Unglämpe*

3. *Truls Jøns Jøn*

4. född år 1869 (Lethoris)

5. i *denne* försög af _____ län,

6. *en ättenskap för ung*

7. _____

8. _____

9. *en* haft skyddsloppor,

10. Väser immantill *skat (ak 1)*

11. Christendomsloppor *Försvand (b)*

12. Bewistat förhören _____

13. Till H. S. Rattward oförhindrad _____

14. _____

15. samt åtnjuter medborgerligt förtreende, _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. Ufflyttat till *Bornholm* försög af _____ län,

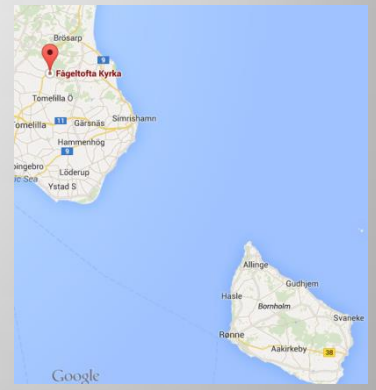
20. *en* för mantalskrifningen här till nästa år _____

21. Betygas *Fågeltöfta* församling af *Christiansstad* län

22. den *22* *November* 188*8* (ättio *åra*).

T. J. Jønsen
r. b. l.

Truls Jønsson
1869-1925
Født i Fågeltøfta

Til Bornholm 1888

Parcellist på
Store Hallegård,
Aaker 15. vdg

DANSK INDFØDSRET 1908

<i>Efternavn:</i>	Jönsson	<i>Fornavn:</i>	Truls
<i>Erhverv:</i>	Arbejdsmand	<i>Fødelokalitet:</i>	Fogeltofta
<i>Føderegion:</i>	Kristianstads Län	<i>Fødeland:</i>	Sverige
<i>Fødselsår:</i>	1869	<i>I DK fra:</i>	1888
<i>Bopæl, lokalitet:</i>	Aaker Sogn	<i>Amt, region:</i>	Bornholms Amt
<i>Lov af:</i>	13 03 1908	<i>Tillæg:</i>	A
<i>Løbenr:</i>	178		

FOLKETÆLLING BORNHOLM 1921

Bornholm, Sønder, Aaker, , 91, 9, FT-1921, C4503

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Truels Jensen	29/10 1869	Gift	Husfader	Avlsbruger	Sverrig
Johanne Jensen	28/10 1863	Gift	Husmoder		Do [Sverrig]
Gunnar Jensen	4/7 1907	Ugift	Søn		Aaker
Ellen Jensen	5/8 1912	Ugift	Datter		Aaker

”Elna, hende med
krabbelurene” – billede hos
familien Bidstrup, Rønne

Elna **Månsson**

Ellekongestræde 20, 1924.

Født Persdotter den 15. juni 1849
i Smedstorp

(mellem Tomelilla og
Simrishamn)

Dør i Rønne 28. maj 1934.

Enke efter snedkermester Ola
Månsson, født 27. oktober 1849
Ingelstad

død i Rønne 23. juli 1919.

Arbejde hos Bidstrup. De kom
begge til Bornholm i 1880 og
havde to børn med sig – men fik
yderligere 3 i Rønne. **Alle børn
kaldte sig Mogensen, ikke
Månsson.**

Navne – Svensk til Dansk - eller nye

August Gerhard
Olsson Aakerman
1885-1966

- Andersson = Andersen
- Carlsson = Karlsen
- Esbjörnsson = Espersen
- Hansson = Hansen
- Jönsson = Jensen
- Månsson = Mogensen
- Nilsson = Nielsen
- Ohlsson = Olsen
- Persson = Petersen/Pedersen

Winni Aakerman Grosbøll f. 1976

Bornholm
4.9.1896

Oldefar til:

Smed Ola Ohlsson (Åkerman) 1861-1918 Tipoldefar til:

~~August Smed Ola Ohlsson (Åkerman)~~	~~61~~	~~12~~	~~Lidrup~~	~~29~~	~~Cimbris~~	~~94~~	~~10~~	~~Bornholm~~	~~967~~
W: Anna Månsdotter	60	10	Glavst	83	"	"	"	"	"
J. Johan	83	4	Cimbris	"	"	"	"	"	"
J. August Gerhard	85	15	"	"	"	"	"	"	"
J. Winni	88	9	"	"	"	"	"	"	"

Hvor ved vi det fra?

De sammenhængende
kilder.

Kirkebøger, Folketællinger

Statsborgerskaber

matrikelkort

Afgangs- og Tilgangslistes

www.arkivalieronline.dk

www.sa.dk/content/dk/ao-forside

◀ Læs højt   Tip en ven   Print

Arkivalieronline

Vælg arkivalietype her

→ [Find lægdsruller her](#)

→ **Find kirkebøger**
Kirkebøger indeholder oplysninger om kirkelige handlinger i et sogn: dåb, konfirmation, vielse og begravelse.

◀▶   ● ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

◀ Læs højt   Tip en ven   Print

Arkivalieronline

Vælg arkivalietype her

→ [Find lægdsruller her](#)

→ **Find folketællinger**
Folketællinger viser alle de personer, der opholdt sig i en husstand i et bestemt år.

◀▶   ● ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

RIGSARKIVET

Dansk Demografisk Database

<http://ddd.dda.dk/>

Folketællinger

Siden 1787 er der regelmæssigt blevet indsamlet personoplysninger om navn, alder, civilstand, erhverv og meget andet.

[Gå til database](#)

Kirkebøger

Database med indtastede kirkebøger. Kirkebøgerne er opdelt efter begivenhed.

[Gå til database](#)

Andre databaser

Indvandrede

Nygårds Sedler

Faldne i 1. verdenskrig

Dannebrogsmænd

[Se komplet liste](#)

[Gå til databaserne](#)

Udvandrede

Udvandrede via Vejle

Oeders eftr. 1771

Præmiemodtagere

Database over indfødsretstildelinger 1776 - 1960

Udfyld et eller flere af felterne

Efternavn	<input type="text"/>	Fornavn	<input type="text"/>
Bopæl	<input type="text"/>	Erhverv	<input type="text"/>
Fodelokalitet	<input type="text"/>	Fodeland	<input type="text"/>

Søg

FORTRYD

Her er det muligt at foretage søgning i Udvandrerprotokollen

Navn:	<input type="text"/>	(eks.: Hansen, Ant
Stilling:	<input type="text"/>	(eks.: Smed)
Alder:	<input type="text"/>	
Sidste oph.sted:	<input type="text"/>	(eks.: Randers)
Sogn:	<input type="text"/>	(eks.: Randers)
Amt:	<input type="text"/>	(eks.: Randers)
Bestemmelsessted:	<input type="text"/>	(eks.: Chicago)
Stat:	<input type="text"/>	(eks.: Iowa)
Land:	<input type="text"/>	(eks.: USA)
Kontrakt nr.:	<input type="text"/>	(eks.: 4586)
Forevisningsdato:	<input type="text"/>	(eks.: 1892 og 9 (se

[Start søgning](#)

[Nulstil](#)

Udvandrerprotokollernes indhold

ANTAL FÄRGBILDER

52 134 484

[Mer info om våra färgbilder](#) ▶

[Registrera dig](#)

[Glömt lösenord?](#)

E-postadress

Lösenord

[Logga in](#)

• [Hem](#)

[ArkivDigital online](#)

[Bildarkivet](#)

[Släktforskning](#)

[Varför ArkivDigital?](#)

[Kundtjänst](#)

[CD-skivor](#)

[Om oss](#)

[Sök](#)

Sök

[Sök](#)

[Programvara](#) ▶

[Windows](#) 1.5.3 2014-08-28

[Mac](#) 1.5.3 2014-08-28

Släktforskning i färg på nätet

ArkivDigital har cirka 52 miljoner färgbilder på kyrkböcker och andra historiska dokument. Vare sig du är nybörjare eller mer erfaren kan du med hjälp av vårt program ArkivDigital online enkelt släktforska via Internet. Din historia är bara några klick bort.

[Prova demo gratis](#) ▶

[Filmen om ArkivDigital](#) ▶

Fördelar med ArkivDigital:

- 52 miljoner högupplösta färgbilder, 600 000 nya bilder per månad

Abonnemang ▶

Vecka	85 kr	Köp
Månad	225 kr	Köp
Kvartal	445 kr	Köp
Halvår	775 kr	Köp
Helår	1295 kr	Köp
2 år	2195 kr	Köp

Medlemspriser:

DIS helår	1145 kr	Köp
SSf helår	1145 kr	Köp
SAG/SC helår	1145 kr	Köp

[Prova demo gratis](#) ▶

SSf : medlem i en förening ansluten till Sveriges Släktforskarförbund
SAG : Swedish American Genealogist
SC : Swenson Center

Internetkilder

www.arkivalieronline.dk **Danske Kirkebøger** (født, viede, døde) 1700-1960 samt **Danske Folketællinger** 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1890, 1901, 1906, 1911, 1916, 1921, 1925, 1930

www.arkivdigital.dk Svenske kirkebøger, folketællinger, udvandrerslister m.m.

www.ancestry.com USA's folketællinger 1850-1940, ankomstlister m.m.

www.bsif.dk/download.asp (*Skal læses i en access-database (Liber Office)*)

Vielses- og dødsfaldsoplysninger for ca. **5.000 svenskfødte**, der blev gift, fik børn døbt og som døde på Bornholm 1845-1960, udarbejdet af Jørn Køller

www.ddd.dda.dk/kiplink1.htm Søgemuligheder for samtlige **bornholmske folketællinger** 1787, 1801, 1834, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1890 og 1921, udarbejdet af Kilde indtastnings projektet (KIP)

www.ddd.dda.dk/immibas/immibas2.asp

Alle indfødsretstildelinger (**statsborgerskaber**) i Danmark 1776 – 1960

www.udvandrersarkivet.dk/udvandrersprotokollerne

søgedatabase på **solgte oversøiske billetter** i Danmark 1868-1910, omfatter omkring **8.000 bornholmere**.

Anders Nilsson (1843-1932)

Efternavn:	Nilsson	Fornavn:	Anders
Erhverv:	Arbejdsmand	Fødelokalitet:	St. Herrestad
Fødeland:	Sverige		
Fødselsår:	1843	I DK fra:	1874
Bopæl, lokalitet:	Pedersker	Amt, region:	Bornholm Amt
Lov af:	31 03 1926	Tillæg:	B1
Løbenr:	36		

61 af dette navn bliver danske statsborgere.
16 på Bornholm
1 i Pedersker sogn

Dansk Indfødsret 1776-1960

Nilsson	Anders	Stora Herrestad	1843-04-24	Skt. Peders	1875-12-29
1932-10-15	"Hullebækshuset"	Husmand	Nils Andersson & Johanna		
Gift med Jensine Anine Jensen					

Kjøllers kirkebogsdatabase

Bornholm, Sønder, Pedersker, Pedersker, et Hus på Eskildsgård Grund, 24, FT-1880, C2157

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Anders Nielsen	33	Gift	Daglejer, Husfader		Sverig
Anine Jensen	22	Gift	Husmoder		Pedersker sogn
Andreas Nielsen	3	Ugift	Deres Søn		Pedersker sogn

Folketælling 1880, Pedersker

Svenske kirkebøger Store Herrestad; Hedeskoga og Stora Köpinge:

Udlagt barnefader Nils Andersson Rytter

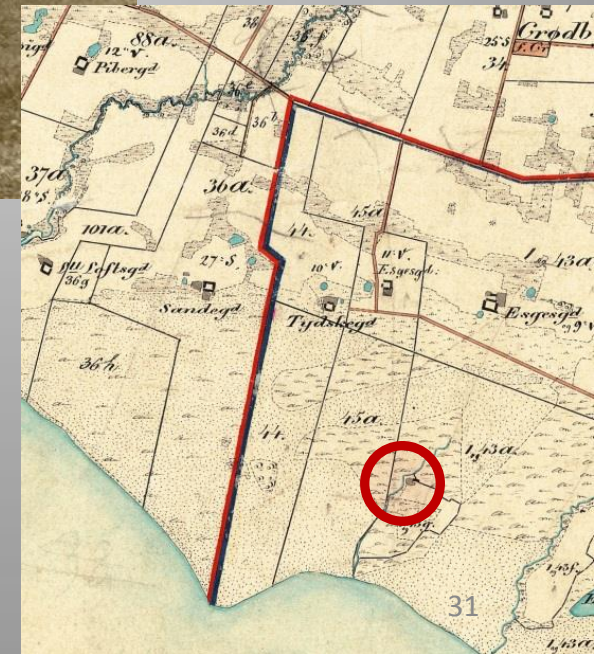
Moderen hed Hannah, men døde 1854 af vattersot på fattighuset

Anders Nilsson fik udflytningsbevis 1866 til Tyskland, men kom 1874 fra Tyskland til Bornholm

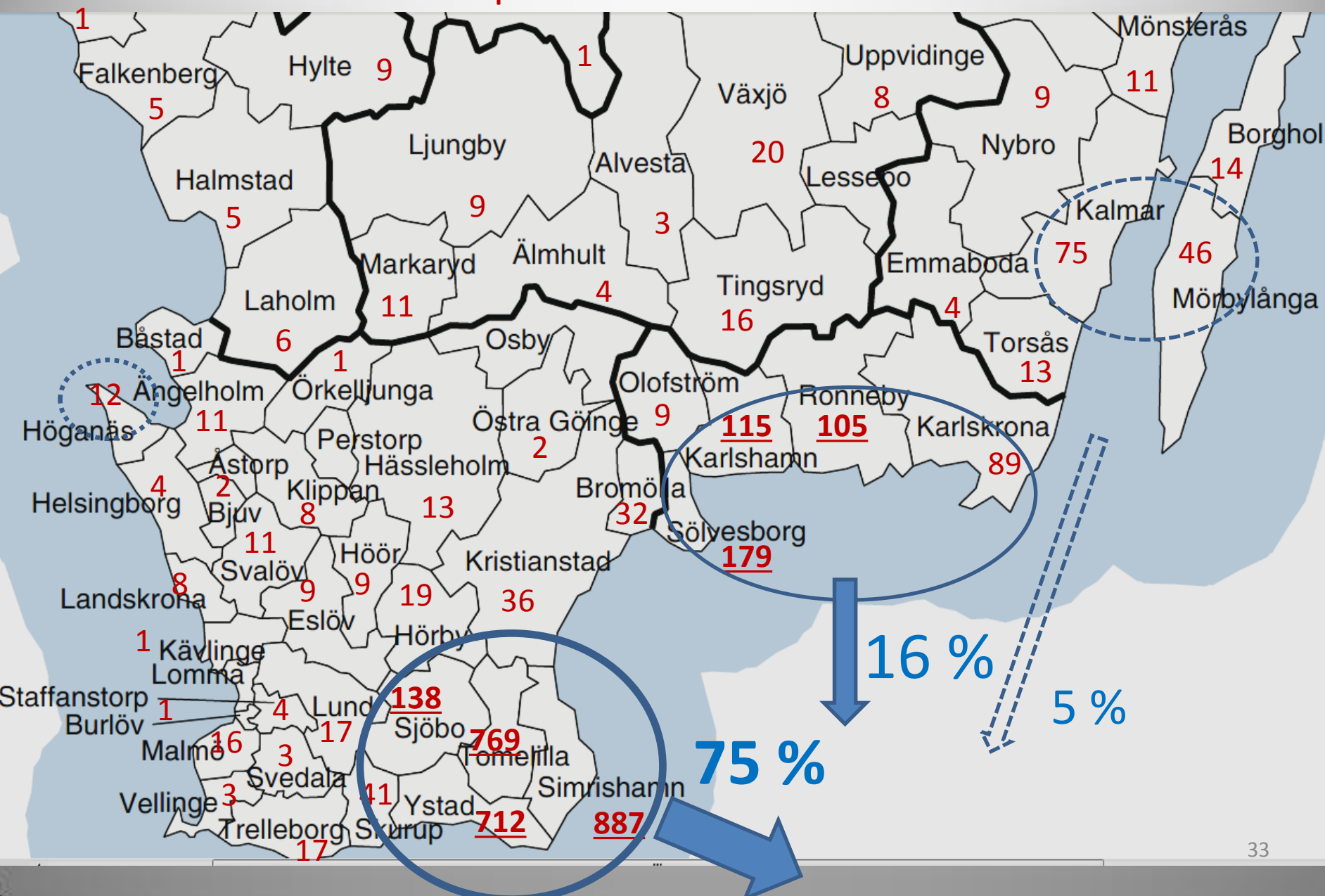
Anders Nielsen (1843-1932) slog sig i 1876 ned ved Hullebækken lige øst for Raghhammer på sit såkaldte »lyngpikkerlod«. Billede i privateje.

Hvor kom de
svenske
indvandrere fra
og
hvordan rejste de

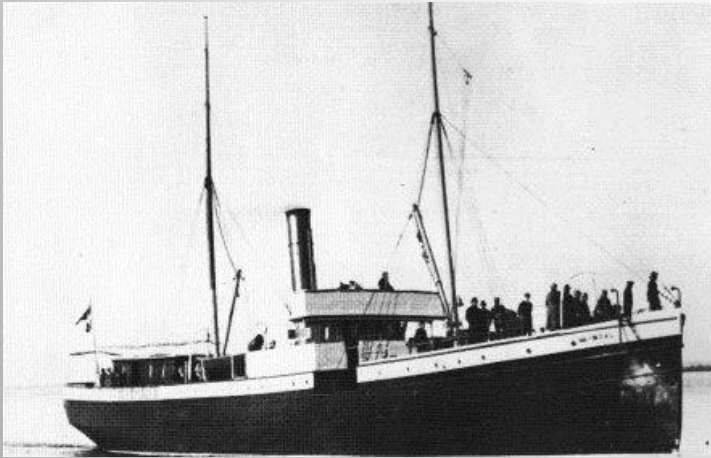
Hjemkommuner for svenske indvandrere der slog sig permanent ned på Bornholm 1850-1910

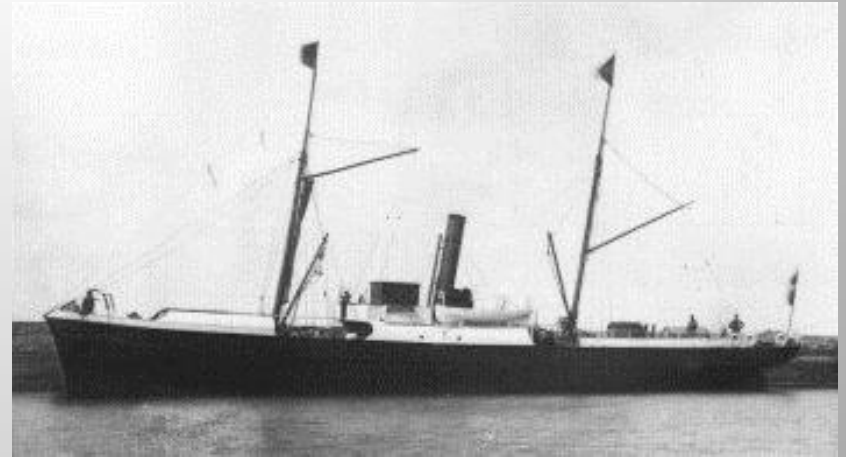

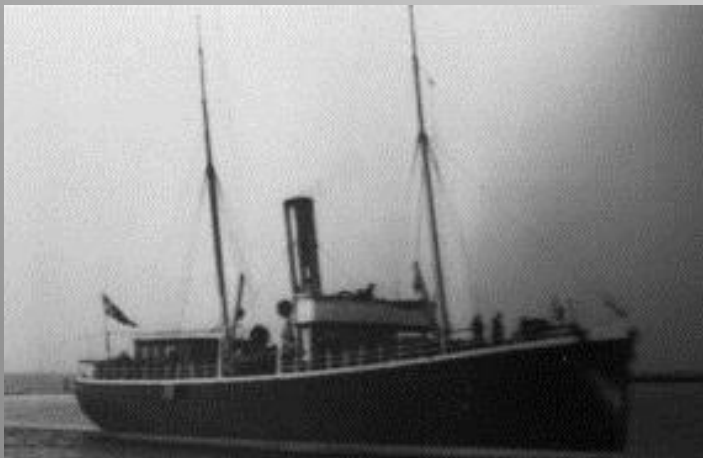
De første 66-både

S/S Heimdal 1873-1908. B&W 280 brt

S/S Skandia 1866-1898; B&W. 169 brt

S/S Thor 1886-1912, B&W, 255 brt

S/S Hjalmar 1881-1904, Motala, 168 brt

Ystad-Eslöv 1865 YEJ

Lokomotivet fik navnet "Magnus Stenbock" Bygget af "Beyer & Peacock" Manchester 1865. Max fart 40 km/t

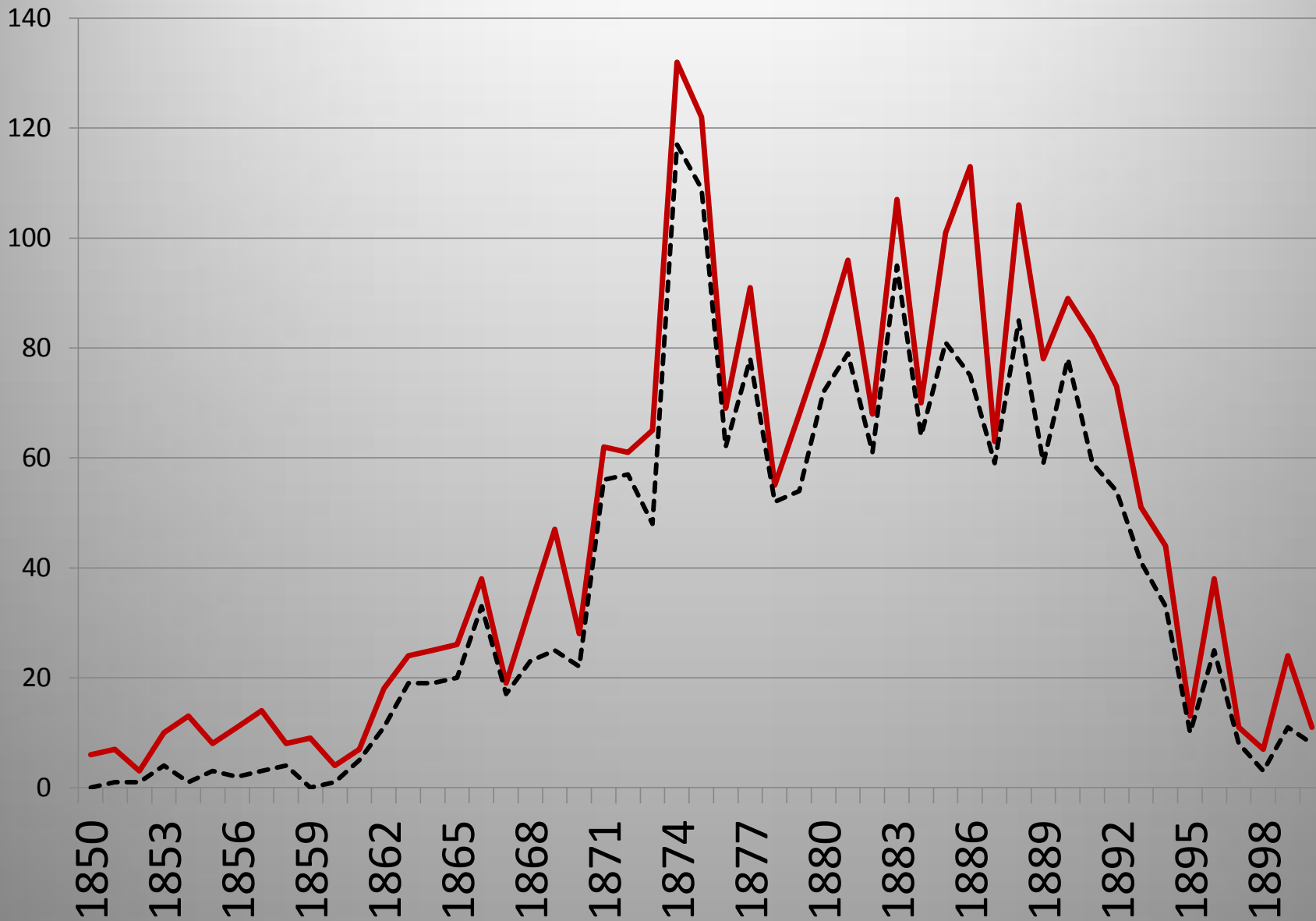

Arkitekt Ludvig Vold Født i Holbæk 1839 Død i København 1923 Bosat i Ystad 1862-1869 Gift med Borgmesteren i Ystads datter

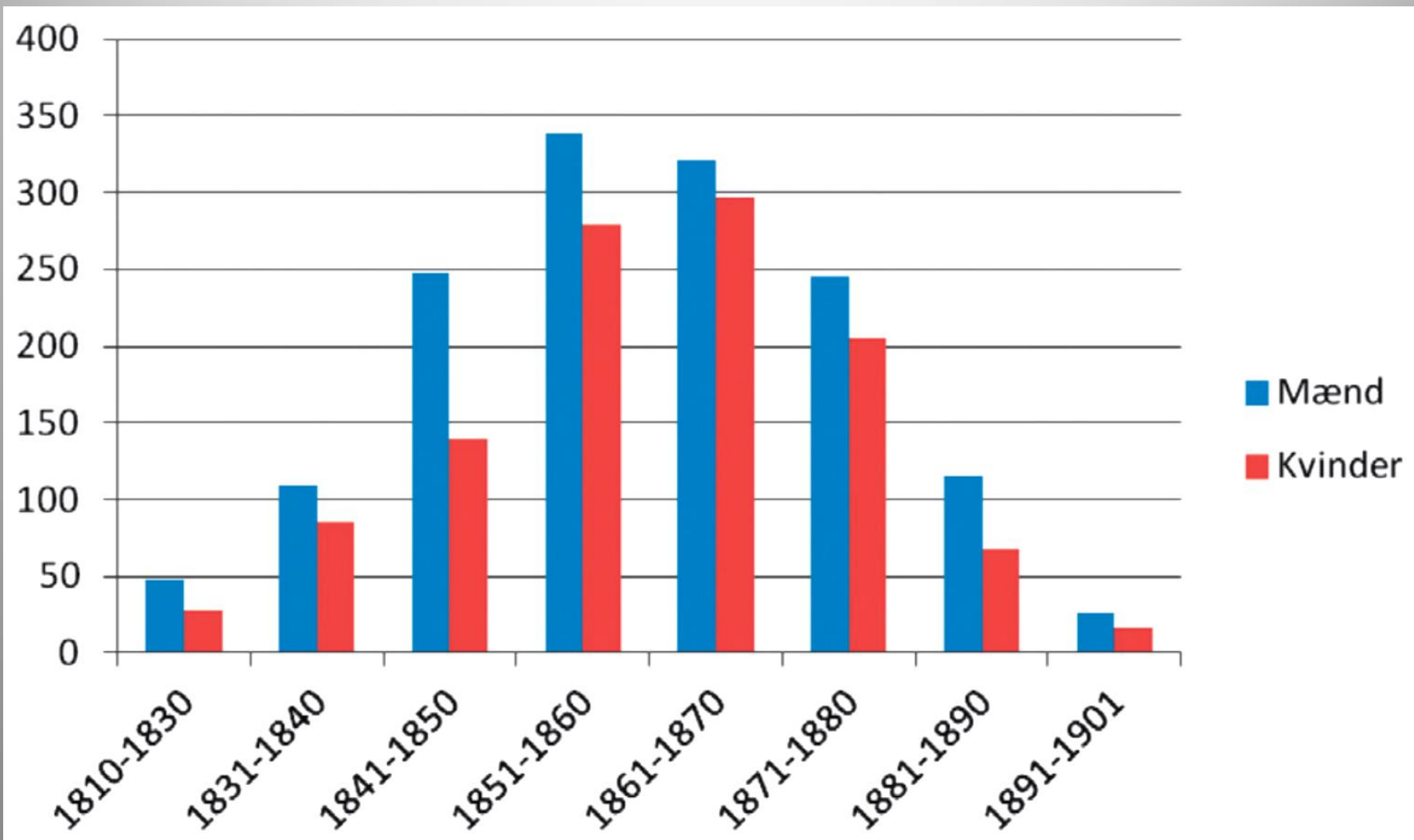
Hvornår kom de
og
hvor slog de sig ned
på Bornholm

— Svensk indvandring til Bornholm --- Heraf fra Skåne

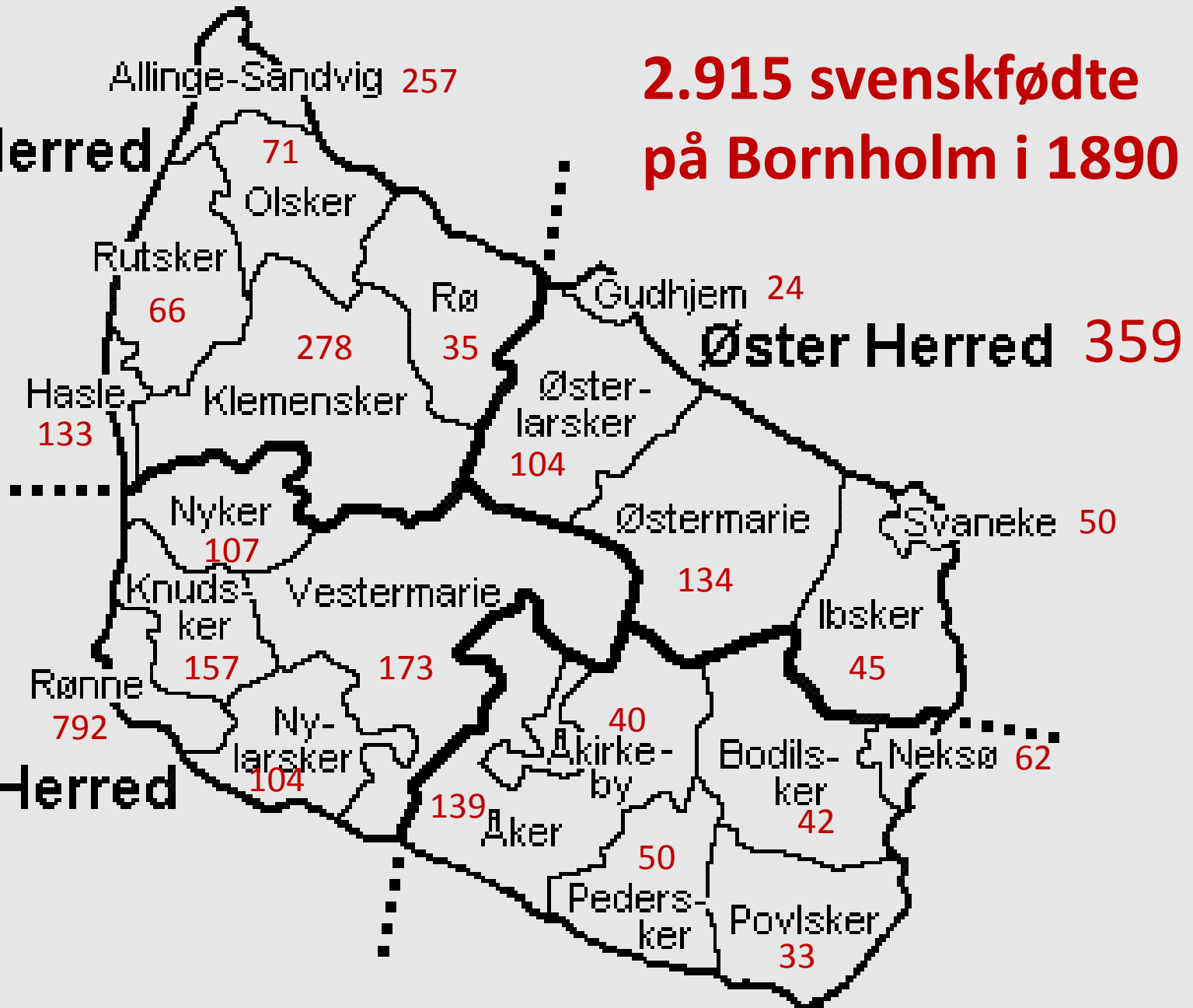
Fødselsår for svenskfødte på Bornholm 1. februar 1901

2.915 svenskfødte på Bornholm i 1890

Nørre Herred

857

Vester Herred

1.333

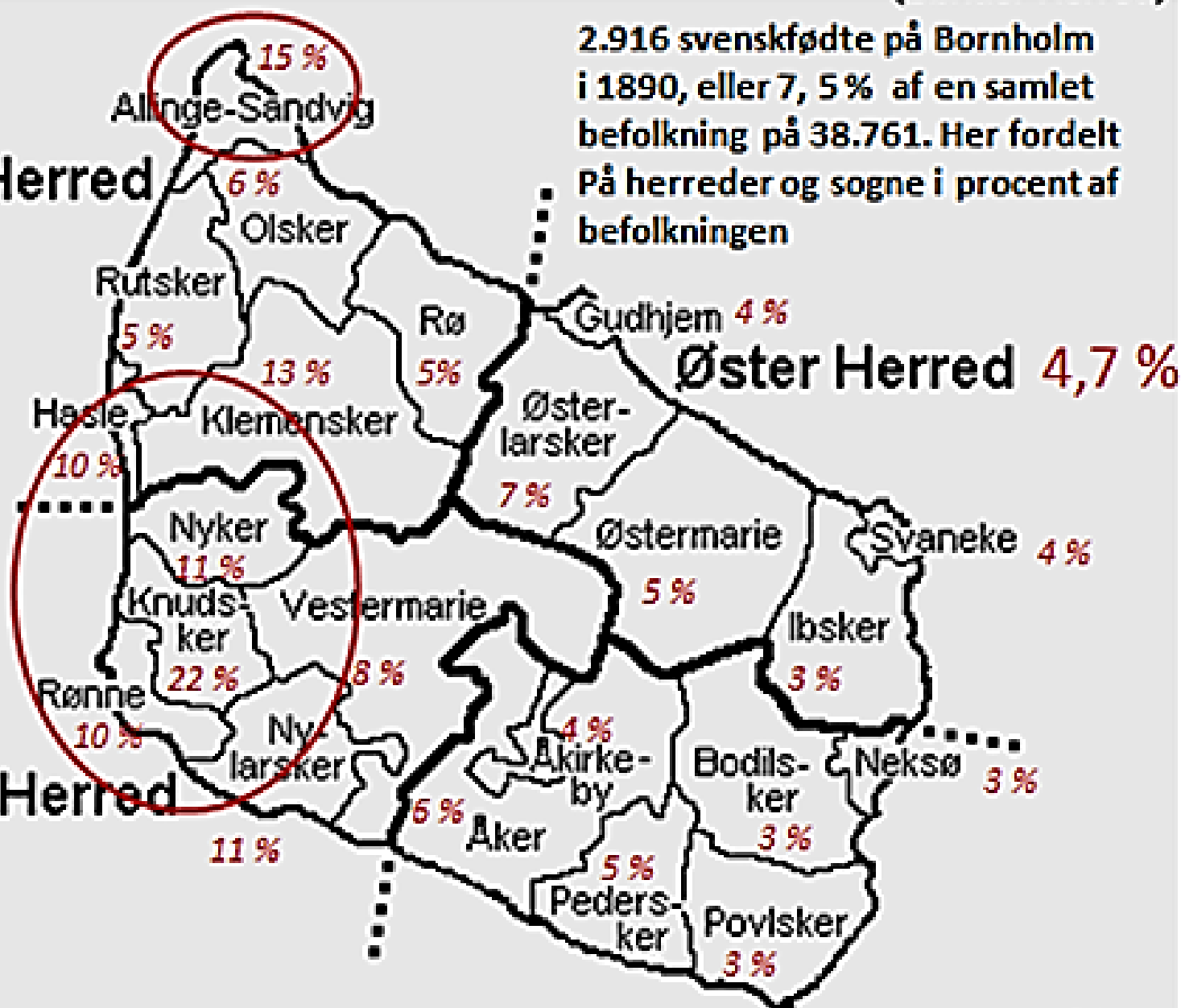
Sønder Herred 366

2.916 svenskfødte på Bornholm i 1890, eller 7,5 % af en samlet befolkning på 38.761. Her fordelt på herreder og sogne i procent af befolkningen

Nørre Herred

9,9 %

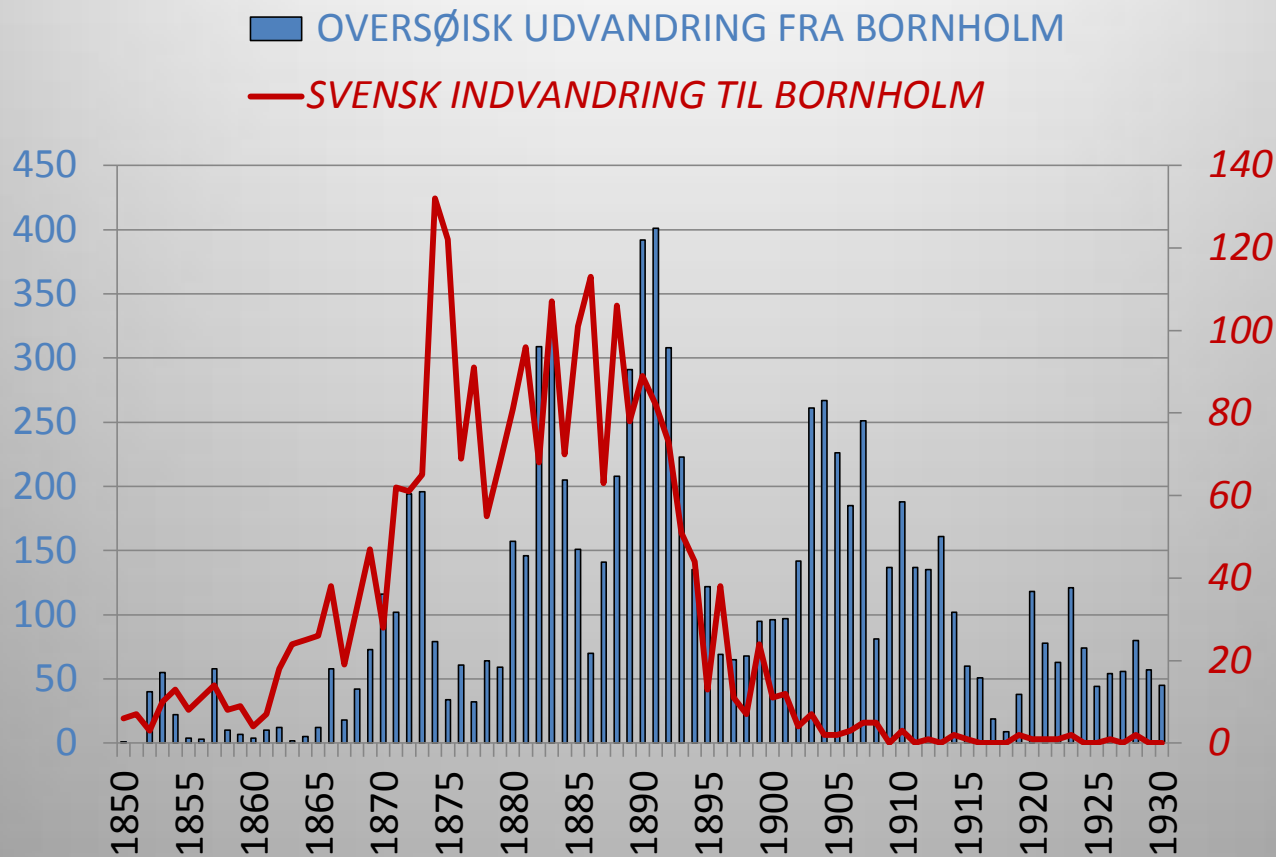
Øster Herred 4,7 %

Vester Herred

10,2 %

Sønder Herred 4,0 %

Læge J. Carlsen, Hasle 1886: – den store mangel på arbejdskraft på Bornholm der skyldes den voldsomme udvandring til Amerika har tiltrukket en stadig større strøm af svenske indvandrere,

KØN OG ALDER: 1845-1890

Indfødte bornholmere: 45 % mænd; 55 % kvinder. 28 % -20 til 39 år

Svenske indvandrere: 60 % mænd; 40 % kvinder. 50 % - 20 til 39 år

Bornholmske udvand: 66 % mænd; 34 % kvinder. 62 % - 20 til 39 år.

August Thornberg . Født Vanstad (Sjöbo kommun) 1865 – død Chicago 1926.

August Thornberg	H 1865 ²⁹ / ₄	af Falkenberg	Lverig	1878	Opvig	Lusfader	Jordarbejdsmand	1917	Nabokkegaard
Anna Thornberg	K 1860 ⁴ / ₄	af Do	Do	1878	Do	Hjemsiddende			Varket
Johanne	K 1871 ³⁰ / ₄	"	"	"	"	Barn			
Johann	H 1872 ²⁸ / ₁₁	"	"	"	"	"			
Armanda Thornberg	K 1875 ¹ / ₇	"	"	"	"	"		1917	
Fda	K 1877 ²² / ₂	"	"	"	"	"			
Olga	K 1900 ¹ / ₁	"	"	"	"	"			

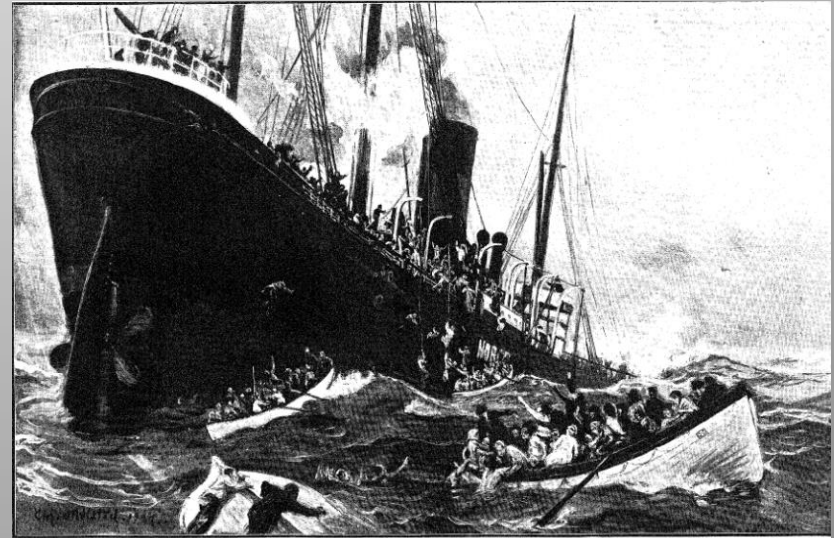
Folketælling Rønne, 1. februar 1901, Almegade 22

New York Times 16. juli 1904

THREE NORGE SURVIVORS HERE

Rowed Six Days in a Boat—Held a Ellis Island.

Three survivors from the steamship Norge, which went down in the North Sea on June 28, arrived here on Saturday on the Celtic, and yesterday were sent to Ellis Island, to be detained until friends guarantee their maintenance until they can secure work. They are Carl Johnsen, bound for Chicago; August Tornberg, going to Clinton, Iowa, and Wilhelm Poulsen, going to Perth Amboy. All of them were saved.

Illustreret Tidende. Norges forlis 28. 6.1904

Erhvervsfordeling:

Af 3.642 der døde og blev begravede på Bornholm, blev 1.065 kun betegnet som hustruer, enker, enkemænd, 226 som sønner og døtre, 52 fattiglemmer samt 81 der døde uden at have bosat sig på øen – størstedelen ofre for 17 skibsforslis.

De resterende 2.218 fordelt efter erhverv ved dødsfald ("forhenværende" eller "pensioneret" tælles med – dette giver

40 % er beskæftiget i landbruget

2 % i fiskeriet

58 % er beskæftiget i byerhverv, heraf

27 % arbejdsmænd

14 % håndværkere

15 % stenhuggere

Landbrugere

- 917 svenskfødte arbejdede ved deres død på Bornholm i landbruget:
- 308 tjenestepiger
- 260 tjenestekarle
- 330 var blevet selvejere (husmænd og småbrugere)
- 19 havde giftet sig en gård til.
- (som eksempelvis Henrik Jönsson (1862-1921) fra Stiby, forældrene blev fra 1872 daglejere på Lensbjerregård i Østerlars, selv blev han gårdejer efter at have giftet sig med datteren).

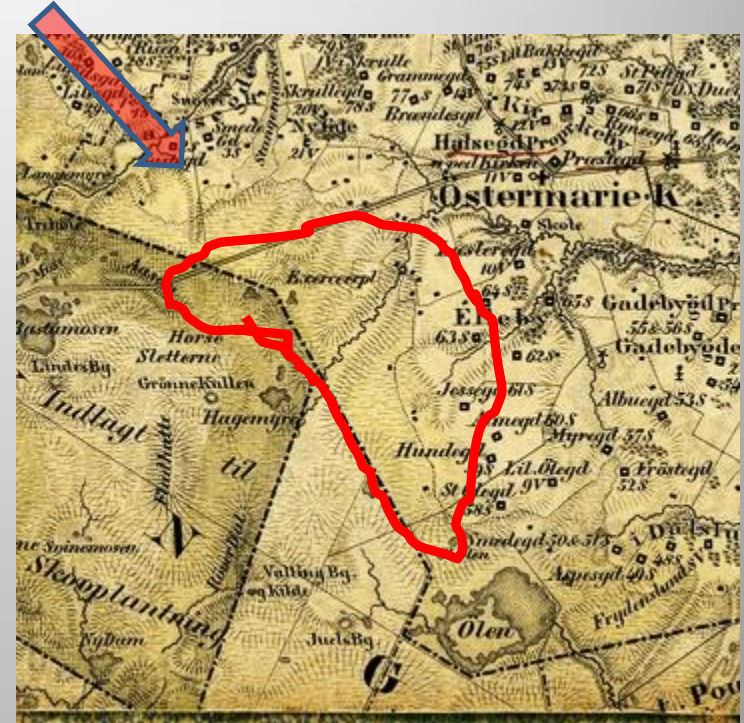
*”Hvad er det da for Folk,
som have sat Bo her? Det
er vore Rydningsfolk, også
Danmark har dem. Men
indfødte Danske er det ikke
- eller de færreste af dem.
De fleste er Svenske.
Derfor har denne gamle
Lyng, som nu ryddes fået
Navn Ny-Sverrig”*

Fridtjof Bon: ”Ny-Sverrig” i
novellesamlingen ”Hjemstavnsbilleder
fra Bornholm”, s.136 (1892). Bon (1866-
1929)

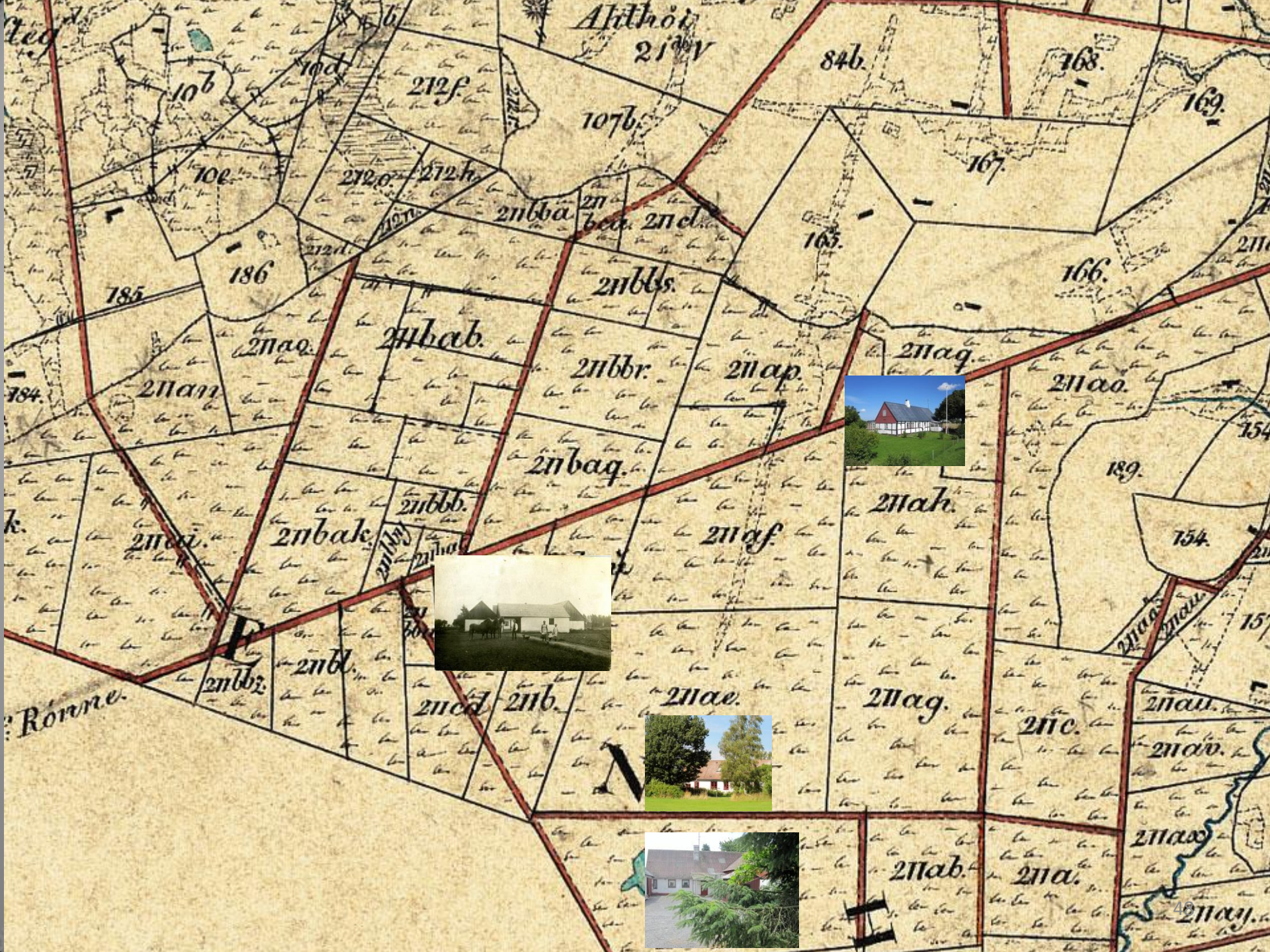
Ny Sverrig, Dyndevej 5

Anders Olsson Ekvalls hus i Ny Sverrig,
Dyndevej 5, Østermarie.
Født Smedstorp, Tomelilla, 1849, til
Bornholm 1878, død 1941.
Som murer byggede han sit eget og
øvrige huse i området

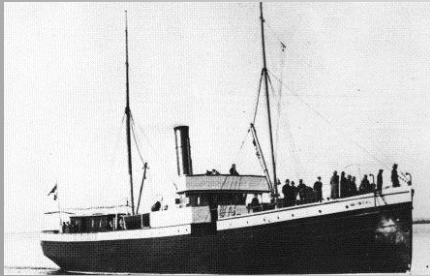

Lasse Carlsson (1847-1913)

<i>Lasse Carlsson</i>	<i>Sejlsmand i Tøndermark Grund, Nylers, født i Tryde 5te April 1847 i Tryde sogn. Fraskilt fra Anna Kristine født Lundgren</i>	66	<i>Sogneprosten Frødet død, kvæld i Orskov mig? Yderst driftfærdig.</i>
---------------------------	--	----	---

Født 1847 i Tomelilla, Tryde sogn
Ankomst Rønne fra Ystad 1. maj 1877

Gift med Anna Kirstine Lundgren, Hammenhög
Stenbaltregård, Pedersker 1879,

7 børn – men skilt 1895.

Folketællingen 1901 er Lasse i Rønne arrest
Og dør – vist nok – han findes i hvert fald
død den 25. maj 1913

Anna og familien bor i Storegade 18, Rønne.

Hvad mente medier og
eksperter om
de fremmede?

Meninger om svenske indvandrere

Ugeskrift for Læger 1886, læge J. Carlsen, Hasle: den store mangel på arbejdskraft på Bornholm, der skyldes den voldsomme udvandring til Amerika, har tiltrukket en stadig større strøm af svenske indvandrere, der hvad moralitet, intelligens og renlighed angår står langt lavere end bornholmerne og herved har skaffet øen et stort og voksende arbejderproletariat som man ikke tidligere har kendt til

Stillingsannonce i Bornholms Tidende 20. august 1889: Rask Pige , tro og af sat Alder søges til Opvask paa Restaurant "Dannebrog" i Rønne. NB Svensker frabedes.

Amtsskolekonsulent O. A. Nielsen, Blade ad Østermarie Udmarks Historie (1942): Svenskernavnet har aldrig haft nogen god Klang paa Bornholm, men man maa huske, at disse var Folk, der dreves ud af onde Tider fra deres Hjemegn, og hvis Sind maaske derfor hos nogle blev lige saa haardt, som Skindet efterhaanden ogsaa blev det i Kampen med Sten og Lyng. Nybyggerlivet var saa sandt ikke en Leg for sarte Naturer.

*
4 svenske Bøller, som i Søndags overfaldt
Kapt. Rønne, tidligere Ejer af Villa Nova,
paa Vejen fra Sommerlyst, ere anholdte
og ville forhaabentligvis faa deres fortjente
Straf.
*
*

To fiskere på Allinge havn:

*"Ja Børn er sku det eneste Svenskerne
laver her på Øen. Og saa drikker de
vort Brændevin fra Os" – "Å, vi kan
godt slydda bægge Dele"*

Fritjof Bon, Svalan, 1892

Bornholms Avis. 17. juli 1891

Bornholms Avis 1. maj 1892.

112 svenske indvandrere med et enkelt skib var alligevel så mange, at det blev nævnt i avisen. En stor del var »vogterbørn« - altså børn, der som "Pelle Erobreren" skulle vogte køer og får på markerne.

Aften at overvære den.

Svenske Tjenestefolk. I de sidste Par Maaneder, Dampskibet er ankommet fra Ystad, har det medbragt en stor Del svenske Tjeneste- og Arbeidsfolk; men idag ankom et rent overvældende Antal, nemlig 112, hvoraf en stor Del Vogterbørn. Grunden til denne store Indvandring af svenske Tjenestefolk maa søges i den Omstændighed, at Landboerne, der om Vinteren indskrænke deres Folkehold, henad Foraaret henvende sig til Sverrig for at faa Folt.

Estranding. Ved Arnager er

De fleste svenske indvandrere kom sejlene med dampskib fra Ystad til Rønne. Siden 1866 var fast rutefart Her S/S Skandia (det andet skib af dette navn) Det ved den gamle dampskibsekspektion i Rønne

Ystads Allehanda 14. maj 1892

Bornholm var i början av våren det förlovade land, dit många arbetare ställde sin kosa. Några danske spekulative agenter hava rest härs och tvärs ikring samt med fagra löften och förespeglingar lockat en hel del arbetare med sig. Flere hava rest från platser, där de haft ett stadigt arbete, för att en kort tid erhålla, som det uppgivits, en hög dagspänning, men ack, huru länge? En och annan torde må hända förtjena mer där än här, men om utgiften för resan fram och åter m. m. beräknas torde behållningen bliva klen för de flesta, särskildt för pigor, vilka dock nu ej så mycket som förr resa dit över, sedan flere missförhållanden blivit i tidningarna framhållna.

Bornholm var først på våren **det forjættede land** hvortil mange arbejdere rejste. **Tvivlsomme danske agenter** var rejst på kryds og tværs og havde med **fagre løfter og fantasier** lokket en stor del arbejdere med sig. Flere var rejst fra pladser, hvor de havde haft fast arbejde, blot for en kort tid at **tjene mere der end her**. Det skønt udgiften til rejsen, særligt for piger, slugte hele merfortjensten. Mange andre misforhold er fremholdt i aviserne og har til en vis grad formindsket stømmen.

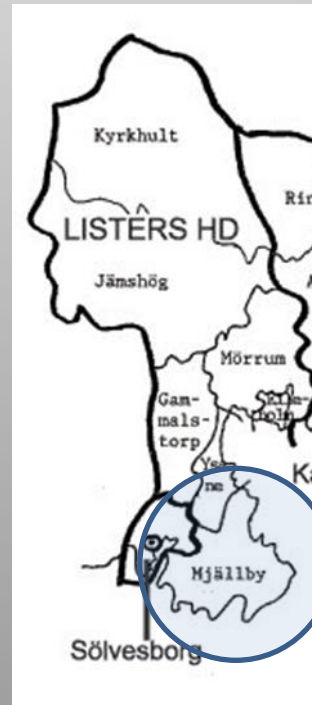
Mjälby,
Listerland-
det
Blekinge

* * *

Ulovligt Fiskeri paa dansk Territoryum. En større svensk Fiskerkutter har i en 8 Dages Tid ligget i Stamperebugten og fisset Torst. I Gaar Formiddag gik 2 Fiskerbaade fra søndre Baadehavn med 4 a 6 Mand i hver Baad ud for at paatale det ulovlige Fiskeri, men Kutteren var da afsejlet og saa langt tilføes, at de ikke kunde indhente den, hvorfor Fisterne kom tilbage med usorrettet Sag. Man anta ger at Kutteren gik til København med Fangsten.

* * *

»P. Jacobsen
Arnager«
står der bag på
dette billede.

Det er **Pär
Jacobsson**,
født 1841,
i Hammenhög,
bopæl fra 1883 og
død 1907 i
Arnager.

Eneste arving
»**Ugift Mätte
Andersdotter**«,
født i 1845 i Store
Köpinge ved Ystad,
død 1913 Arnager
som »husejerske«.
Sammen fik de
ikke desto mindre
7 børn fra og med
1879 i Arnager.

Bornholm, Vester, Nylarsker, Arnager Fiskerleje, Nylars Sogn, , 23, FT-1890,

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Peder Jacobsen	48	Ugift	Husfader	Fisker	Sverig
Metta Andersdatter	44	Ugift	Tyende	Husholderske	do [Sverig]
Andreas Peter Jacosen	11	Ugift	Barn		her i Sognet [Nylars], Bornholms Amt
Ellen Hansine Jacobsen	9	Ugift	do [Barn]		do [her i Sognet [Nylars], Bornholms A
Anna Jacobsen	4	Ugift	do [Barn]		do [her i Sognet [Nylars], Bornholms A
Herman Peter Jacobsen	4	Ugift	do [Barn]		do [her i Sognet [Nylars], Bornholms A

Religion pr. 1. februar 1901

Religion	Bornholm i alt		Heraf svenskfødte	
Folkekirken	39.360	96,2 %	2.787	95,6 %
Baptister	974	2,4 %	105	3,6 %
Andre	555*	1,4 %	24**	0,8 %
<i>I alt</i>	<i>40.889</i>		<i>2.916</i>	
Andre i alt	555*	1,4 %	24**	0,8 %
Metodister	140		5	
Katolsk-apostolsk	153		8	
Adventister	10		2	
Andre Protest.	168		3	
Katolikker	16		1	
Mosaisk	2		0	
Mormoner	11		1	
Uden tro	55		4	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Carl Lorents Nikolaj Hofod	M. 23/1060	U.	Folketingsmedlem	1890	Ronne		
2	Petter Johan Carlsen	M. 18/1861	G.	Advokat	Bornholm	Bornholm		
2	Petter Johan Carlsen	M. 18/2/1861	G.	Advokat	Sverige	1899	Sandvig	
3	Sorteja Carlsen	R. 21/2/1866	G.	Advokat	Korsør	1899	Sandvig	
4	Sten Erik Fagerlund Carlsen	M. 19/1884	U.	"	Korsør	1899	Sandvig	
5	Carl Johan Ulrik Carlsen	M. 29/1886	U.	"	"	"	"	
6	Gustaf Adolf Gjestland Carlsen	M. 11/2/1888	U.	"	"	"	"	
7	Ligund Hjalmar Henry Carlsen	M. 15/1891	U.	"	Sverige	"	"	
8	Alla Lejla Debra Carlsen	R. 19/1895	U.	"	Sandvig	"	"	
9	Frands Edward Daniel Carlsen	M. 13/1898	U.	"	Sandvig	"	"	
10	Petter Johann Timotius Carlsen	M. 3/3/1898	U.	"	Sandvig	"	"	
11	Hans Adolf Mathias Thorsen	M. 10/1877	U.	Folketingsmedlem	Korsør	1899	Sandvig	

9.	10.	11.	12.	13.
Ronne	Logevende	Stenplekker 1860	Stenverkssejer	
Bornholm			J. Mogensen	
Sandvig	Kuopmand	Brøstenhugger 1880	F. Maagøen	
Sandvig	Kuopmand	1880		
Sandvig	Barn	Brøstenhugger 1880	F. Maagøen	
"	Barn	1880	"	
"	Barn	" 1880	"	
"	Barn	"	"	
"	Barn	"	"	
"	Barn	1880	"	
"	Barn	"	"	
Sandvig	Logevende	Brøstenhugger 1880	F. Maagøen	

Petter Johan Carlsen
 Født 18-02-1861, Hjortberga,
 Blekinge
 Rejsetilladelse 21-02-1884
 I Korsør 1884-1890
 I Ronneby, Blekinge 1890-1892
 I Sandvig 1892-1899
 I Rutsker, Ringebakker 1899-
 1936
 Dansk Statsborger 13-03-1908
 Død på Allinge sygehus
 28-12-1936

Håndværkere

1880 -1901

- De svenskfødte håndværkere var oftest overrepræsenterede i forhold til den del de udgjorde af de bornholmske befolkning – ca. 7 % i 1890
- 103 svenskfødte smede (15 % af smedene på øen)
- 61 svenskfødte skræddere (18 % af skræddere på øen)
- 44 svenskfødte bødkere (44 % af bødkere på øen)
- 33 svenskfødte murere (14 % af murerne på øen)
- 11 svenskfødte urmagere (16 % af urmagerne på øen)
- Derimod var der underrepræsentation af
- 20 svenskfødte skomagere (6 % af skomagere på øen)
- 16 svenskfødte snedkere (3 % af snedkerne på øen) – dem var der imidlertid også for mange af på Bornholm – 544 – der udvandrede i stort tal.

Bødkermester Ejner Lindstrøm ved sit værksted i Rønne 1923. Hans far, bødkermester Ola Olsson Lindström ejede fra 1887 Smedegade 14. Ola var født 21. juli 1859 i Løderup uden for Ystad. Sønnen Ejnar Gotfred Hillebert Lindstrøm blev som vi ser også bødkermester og overtog farens forretning.

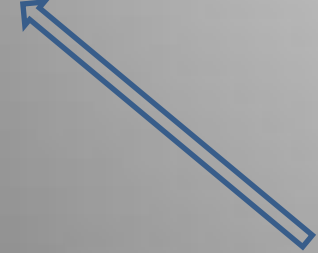
SKÅNES BERGGRUND

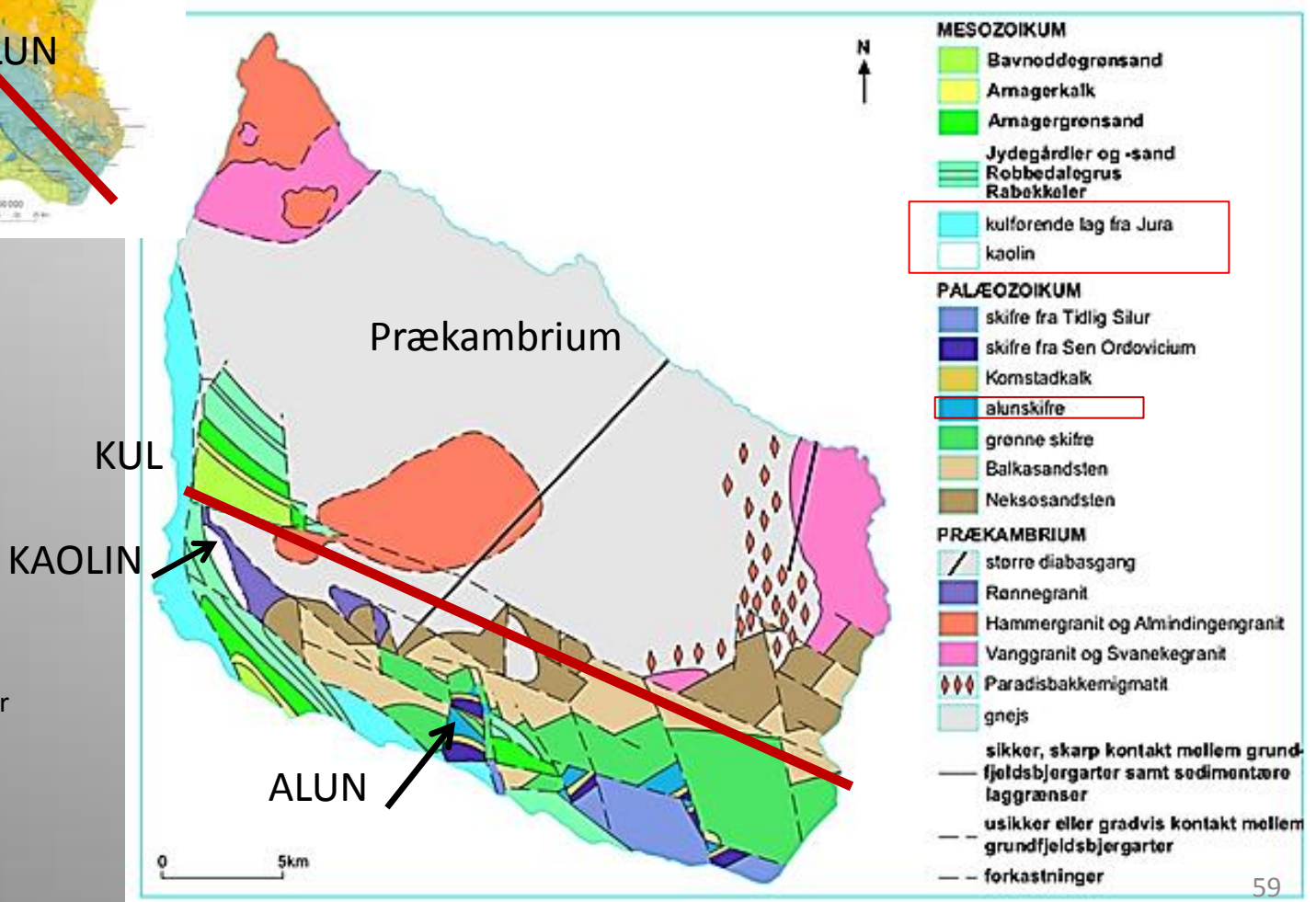
Tornquist-forkastningen
 300 mill. til nu – senest 1
 16.12.2008 og
 16.08.2014

Jura 130 millioner

KAMBRIUM
 550 millioner

Minearbejdere

Langt de fleste var sæsonarbejdere, særligt fra Sverige, men også fra Tyskland.

Kun 28 døde på øen, heraf 17 dræbt ved dramatiske arbejdsulykker:
begravet i sammenstyrtet mineskakt;
kvalt af kulgas;
styrtet i skakt;
hoved afrevet af hejseværk;
hoved knust ved faldende værktøj;
druknet af indtrængende vand;
mast under skridende kulbunke osv.

BORNHOLM

ILDFASTE STEN

BORNHOLM

Hilfste Formsten

eller Tegning og Mødel

HASLE KLINKER & CHAMOTTETESTENSFABRIK
ANALISGADE 9 - KØBENHAVN K. - CENTRAL 254

til:
Gasværker, Dampkøller, Bagerier, Smelteovne, Kalkovne og alle industrielle Ovnene.

Reklame for Hasle Klinker- og Chamottetestensfabrik. (Hasle Gruppens arkiv).

HÖGANÄS

Rabækkeværket

Stenhuggere

Stenhuggere på Bornholm 1850-1921.

ÅR	RØNNE		HAMMEREN		RESTEN AF ØEN		I ALT		Alt i Alt
	Danske	Svenske	Danske	Svenske	Danske	Svenske	Danske	Svenske	
1850	43	0	0	0	0	0	43	0	43
1855	55	0	0	0	0	0	55	0	55
1860	58	4	0	0	0	0	58	4	62
1870	41	6	13	8	40	11	94	25	119
1890	64	78	84	121	184	8	332	207	539
1921	127	40	104	50	39	2	270	92	362

Af de 192 svenskfødte stenhuggere der slog sig permanent ned på Bornholm, kom:

41 % fra Skåne

37 % fra Blekinge

13 % fra Småland

6% fra Halland

3 % fra Stockholmsområdet

Blekinge Släktforskarförning

1978 35 år 2013

For Blekinge kan stenhuggerne genfindes i **stenhuggerregistret**

<http://www.blekingesf.se/vara-register/stenhuggarregistret>

Svensk-dansk familie i Rønne o. 1907, foto H.P.Jacobsen (Bornholms Museum)

Svensk mor omgivet af 4 børn – samt på fløjene 2 svigersønner

Stenværksejer
Ernst Nielsen,
Rønne
1885-1934
Far Niels
Håkansson
fra Löderup
1883
Gift Rønne
1907 med
Emma

Lars og Gustaf
Larsson født i Tryde 1881 og 1884
Til USA
1901 og
1909

Stenhugger
Per
Håkansson
1876-1941,
Til Bornholm
1899
Farbror til
Ernst
Gift 1899
Rønne
med
Ingrid
Larsson

Emma Larsson, gift Nielsen
Tryde 1877, Rønne 1968
Til Bornholm 1891

Karna Lassedotter,
gift Larsson
Tranås 1841- Tryde 1914

Ingrid Larsson, gift Håkansson
Vanstad 1874, Rønne 1955
Til Bornholm 1890

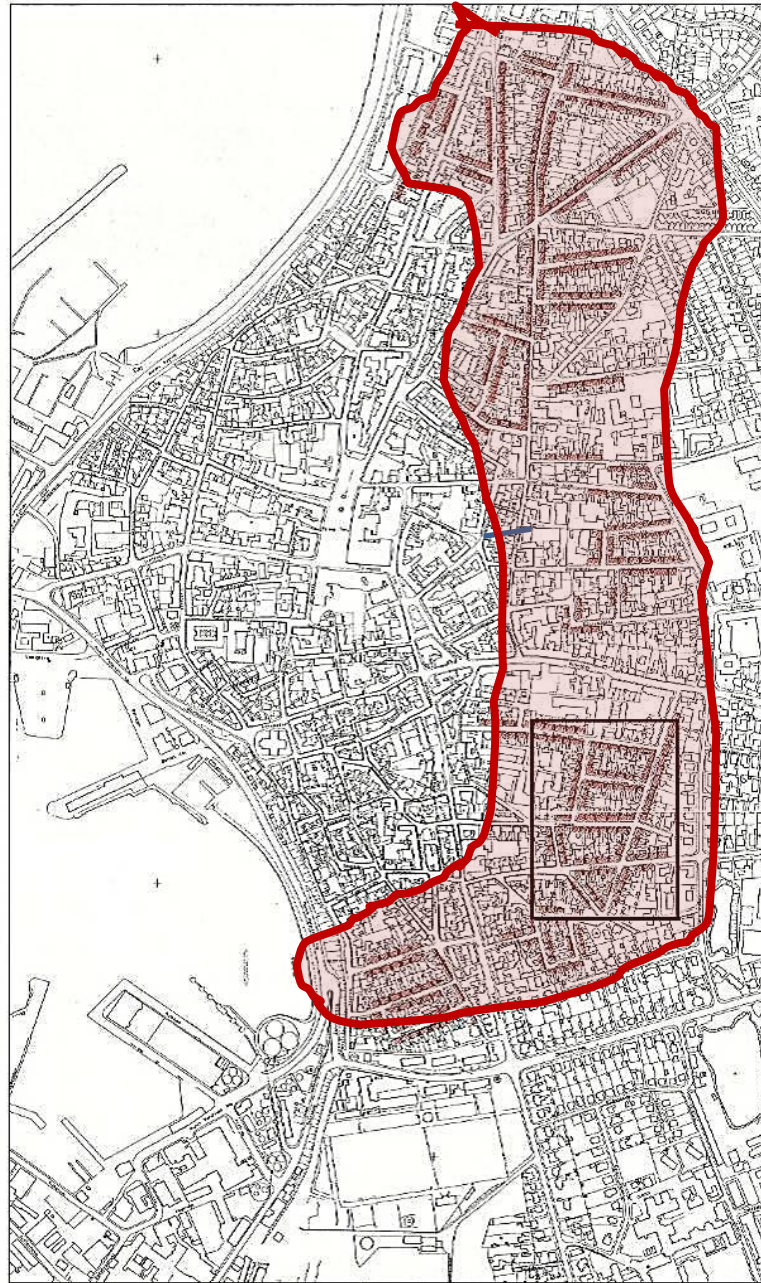

Arbejdsstyrken på Maskinfabrikken i Rønne o. 1900. I midten forrest direktør Herman Blem. De fleste arbejdere og smede er på fabrikken er svenskfødte. Jernbanebyggeriet fra år 1900 gav et vældigt opsving

Boliger

SVENSKER-
KVARTERET
I RØNNE
OMKRING 1900

Landemærket

Almegade

2/3 af de svenskfødte boede 1901 i egne huse
Typisk 4 fag/40 m²/ 2.000 kr. udbetaling 200 kr til to familier/ årsløn ca. 1.000 kr.

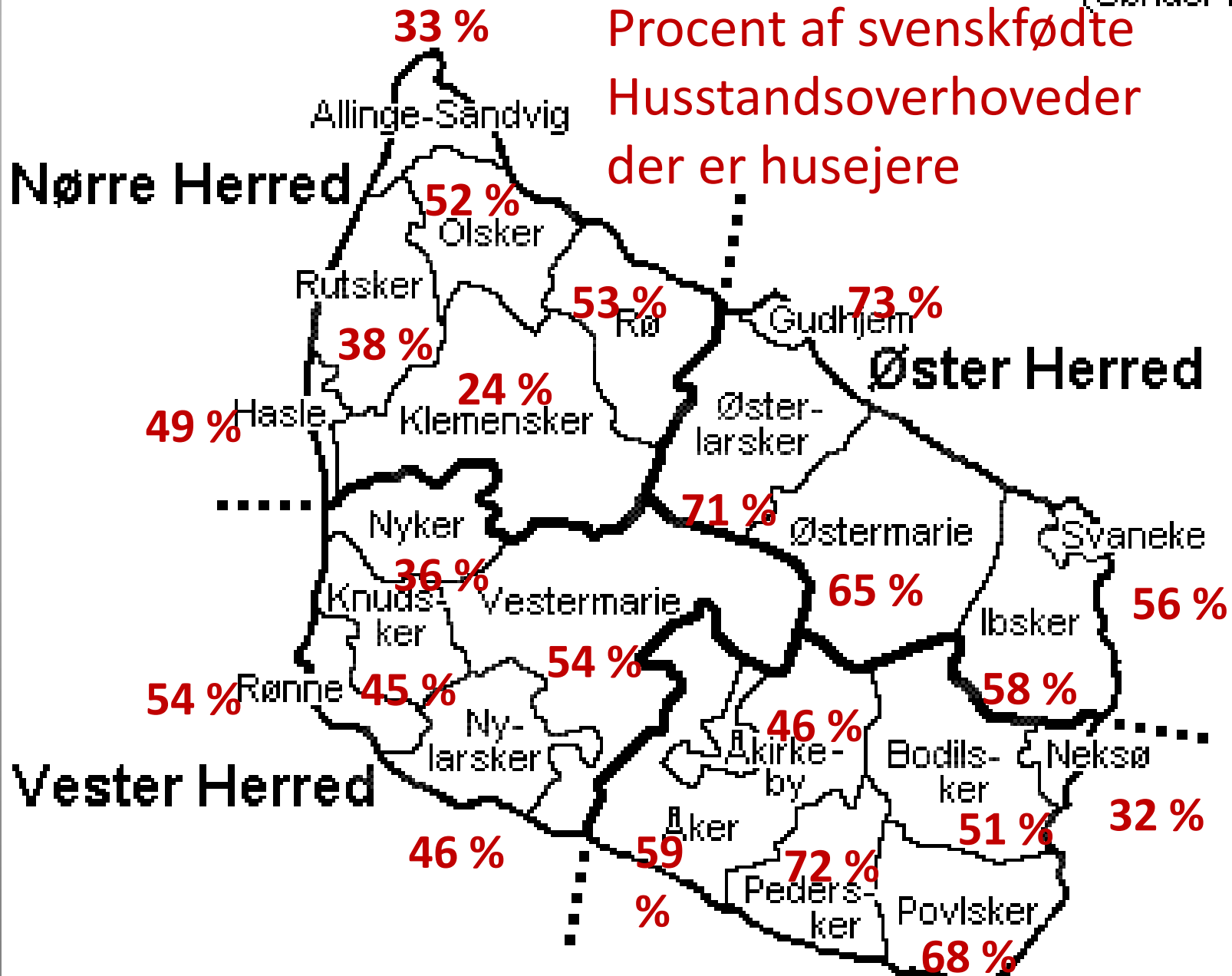
Stengade, Rønne, 1901
Der boede svenske
familier i 14 af husene

Christiansø
(Sønder Herred)

1901

Procent af svenskfødte
Husstandsoverhoveder
der er husejere

FØRSTE STORE INDVANDRINGSBØLGE TIL DANMARK NOGENSINDE – kraftigst på Bornholm

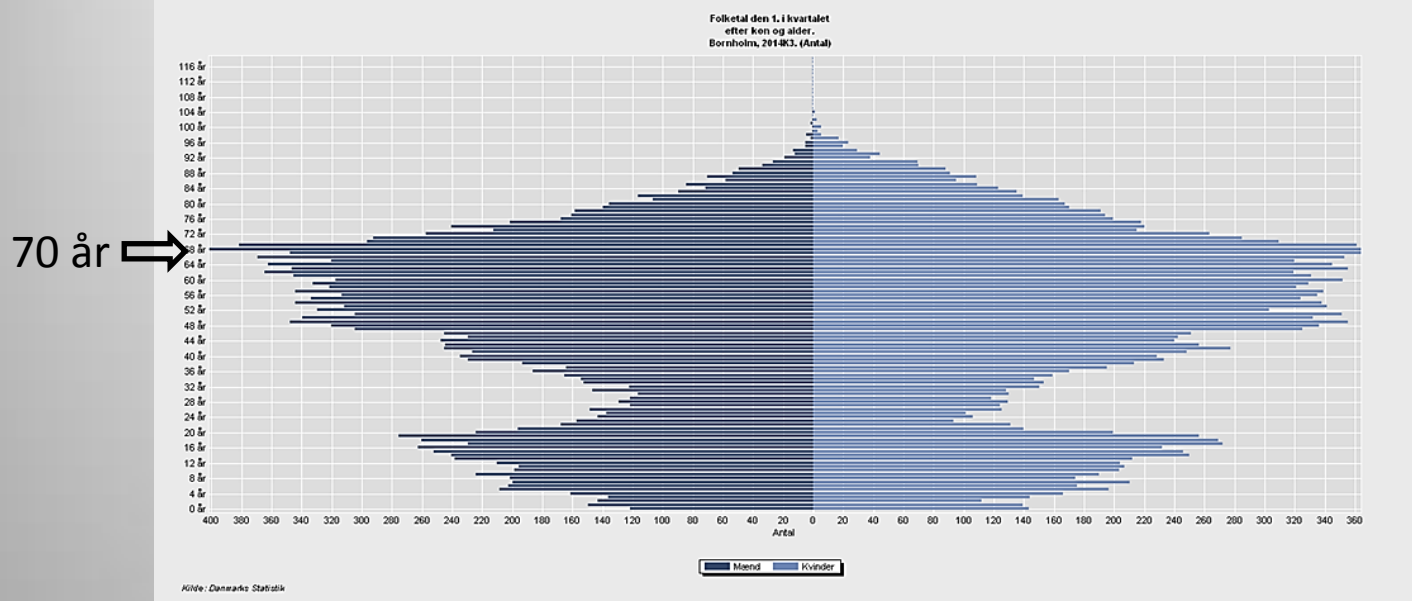
Hurtig og vellykket integration trods uvilje mod de ”fremmede”. Svenske unge mænd giftede sig med unge bornholmske piger, arbejdede sig op og blev accepteret.

De var ”naboer”, havde (næsten) samme sprog og tro. De kunne forstå hinanden bedre end landsmænd vest for Storebælt eller nord om Småland

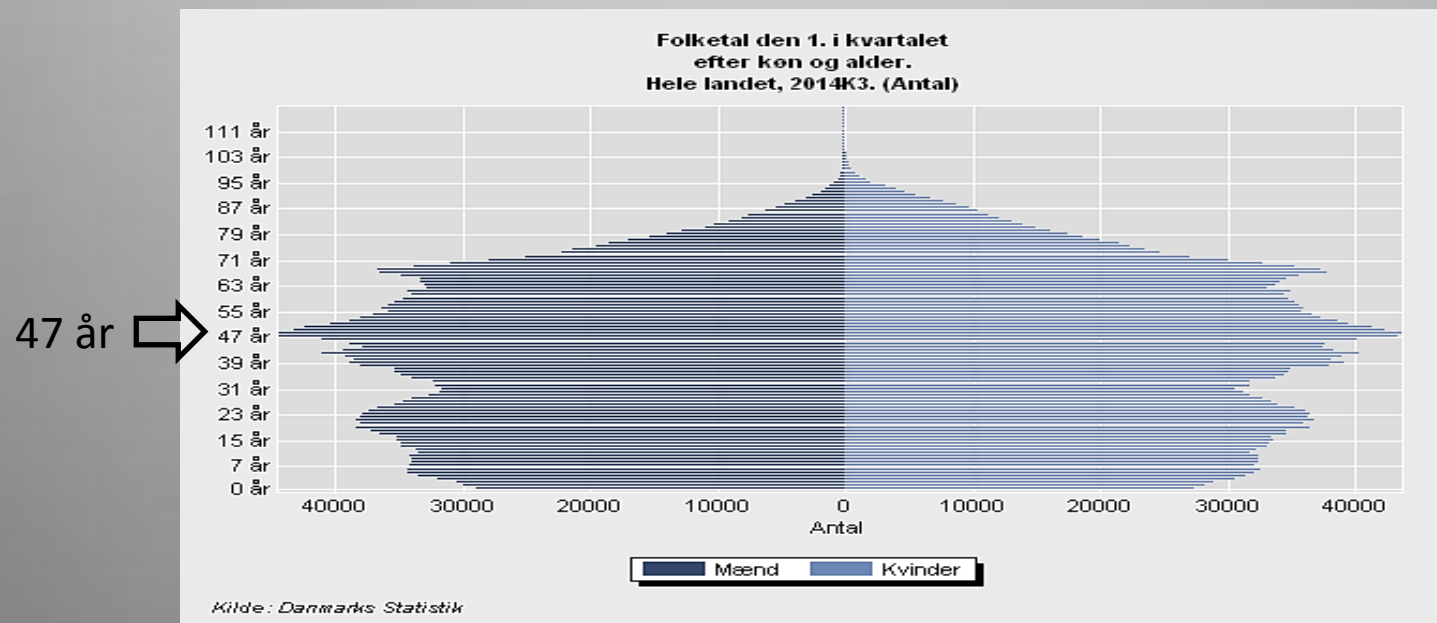
De blev en vellønnet og veluddannet arbejder- og håndværkerklasse, der blev selve forudsætningen for den industrielle udvikling på Vest-Bornholm i slutningen af 1800-tallet.

”udkantsproblemer” blev udsat. De problemer der ellers allerede fra omkring år 1900 ramte mange dele af Danmark, blev udsat med næsten hundrede år for Bornholms vedkommende.

Befolkningspyramide for **BORNHOLM** Alder/køn pr. 1. oktober 2014

Befolkningspyramide for **DANMARK** Alder/køn pr. 1. oktober 2014

HENNING BENDER

Kirsebærhaven 3, Snogebæk, 3730 Nexø

4041 3664

hbender@mail.dk

<http://henningbender.dk>

HENNING BENDER

VELKOMST FOREDRAG 2007-2014 CV UDGIVELSER 1970-2014 LINKS KONTAKT

mag. art. historie, KU
Stadsarkivar i Aalborg
1974-2008
Ledet af
Udvandreskrivet
1958-2008
Chief archivist and Director of The
Danish Emigration Archives
(retired)

Afholder foredrag og skriver artikler og bøger om dansk oversøisk udvandring fra alle danske regioner og lokalområder, svensk indvandring til Danmark, samt fotohistorie (Heinrich Tønnes) og industrihistorie. Særligt vedrørende årene 1840-1940.

Gives lectures and writes articles and books on Danish overseas emigration, Swedish immigration to Denmark, as well as photography (Heinrich Tønnes) and industrial history. Particularly concerning 1840-1940.